

MUHALEFET ŞERHİ

Özet

- Ülkemizde üretimin ve yatırımın, adil rekabetin, mülkiyet ve ifade özgürlüğünün, yaşam ve çalışma hakkının, hukuksal güvencelerin, güvenliğin önündeki en büyük engel, OHAL sürecidir. Vatandaşlarımızı her alanda derin kaygıya sürükleyen, toplumsal huzuru ve beraberliğimizi daha fazla bozan, üretimin, yerli ve yabancı yatırımın korkusu, çekincesi, amacından saptırılmış OHAL uygulamalarıdır. Ülkemiz, herkesin yarınına kuşkuyla baktığı, “acaba yarınım ne olacak” dediği bir noktaya getirilmiştir.
- OHAL, zaman yitirmeksizin kaldırılmalıdır. Toplumda muhalif her kesime baskı kuran, korkutan, terörist yaftasıyla ötekileştiren, demokratik ve laik hukuk devletinin kazanımlarını geriye götüren bu sürecin ekonomide, adalette, güvenlikte, piyasa düzeninde, devlette açtığı yaralar OHAL’siz bir süreçte tartışılmalı, yargılamalar adil biçimde bağımsız yargı tarafından yapılmalıdır.
- Devletimizi, toplumumuzu iç savaşın, ağır ekonomik ve sosyal kayıpların, uçurumun eşiğine getiren, şehit ve gazi acısına maruz bırakan FETÖ’nün siyasetteki sorumlularını, bu örgütün siyasette ve iş dünyasında nüfuz ağının güçlenmesine ortam hazırlayan iktidar paydaşları ortaya çıkarılmalı, halkımıza hesap vermeli, zaman geçirmeden yargılanmalıdır.
- OHAL sürecinde yatırımcı tedirgindir, yarınından emin değildir. Üretim yapan sektörler maliyet girdilerinin yüksekliği ve ithalata bağımlı enerji, finansmana erişim zorlukları kadar OHAL’in uygulamaları nedeniyle de endişeli bir ortamda çalışmaktadır. Üretim reformu, ancak ve ancak OHAL’siz bir dönemde tam anlamıyla sonuç verebilecektir.
- Hangi yasal düzenleme gelirse gelsin, bu yasalar hedeflerine ancak adaletin, kişilere göre değişmeyen kurallarla yönetilen bir piyasanın, öngörülebilir bir piyasa düzeninin, kamuda liyakatin, bölgesiyle dost bir dış politikanın egemen olması halinde ulaşabilecektir. İktidar, üretim reformunu başarılı kılacak bu zeminden yoksundur. Bölgemizdeki yeni ekonomik ittifaklar, enerji modelleri, savunma sanayii anlaşmaları ve güvenlik politikalarının dışında kalmakta, ülkemizin potansiyelini iç ve dış piyasalarda değerlendirememektedir.
- Gündemimizdeki Üretim Reformu torba kanun tasarısı, eklenen birçok maddesiyle amacından sapmıştır. Tasarı mevcut haliyle 90 madde olup 30 farklı kanun ve KHK’da değişiklik öngörmektedir. Değişiklik öngörülen 30 kanun ve KHK’dan 13’ü komisyonumuzun doğrudan uzmanlık alanına girmemektedir. Bu tasarı maddelerinin ilgili ihtisas komisyonlarına sevk edilmesi yönündeki talebimiz dikkate alınmamış ve reddedilmiştir.
- Cumhuriyet Halk Partisi olarak, üretim reformuna dair düzenlemelere her süreçte olumlu yaklaşırken, tasarının ana amacı dışına çıkan, hatta korsan önergelere dönüşen düzenlemelerini ise reddettik. 1/837 esas numaralı tasarımı kamuoyuna açılan ilk taslak aşamasıyla birlikte yakından takip ettik; üretime, sanayi

alanındaki ortak sorunlara tabandan gelen talepler olduğu müddetçe olumlu yaklaştık. Komisyon aşamasındaki önergelerimizle kanunun yüksek katma değerli üretim, üniversite-sanayi işbirliği ve sanayi maliyetleri alanında eksiksiz çıkması, sanayicilerin kendi yönetim organlarında daha fazla söz sahibi olması adına çaba harcadık. İktidar tarafından da kabul gören ve sanayicimizi doğrudan ilgilendiren birçok önergemiz tasarının ilgili maddelerine eklenmiştir.

- Tasarının taslak sürecinde hiç görüşülmemiş, kamuoyunun bilgilendirilmediği, bugün toplumun haklı tepkisini çeken ve Üretim Reformuyla ilgisi bulunmayan maddeler geceyarısı önerleriyle ve komisyon toplantısının sonunda ayrıntılı tartışma ve bilgilendirme yapılmaksızın getirilmiştir. Önerge gerekçelerinin birçoğunda gerçek niyet gizli tutulmuş ve önergeler AKP milletvekillerinin içeriğinden habersiz olarak el kaldırıp indirmesi sonucunda oyçokluğuyla kabul edilmiştir. Bu torba tasarıya sonradan eklenen ve kamuoyunun tepkisini çeken, komisyonumuzun alanıyla doğrudan ilgili olmayan maddeler Genel Kurulda tasarıdan geri çekilmelidir.
- Üretim reformuyla doğrudan ilgisi bulunmayan, birçoğu adrese teslim nitelikteki önergelerin ilgili komisyonlarda görüşülmeden, nitelikli yasa yapım süreci gözetilmeden, gerekli mali, çevresel, hukuksal, eğitsel, sektörel yönleri tartışılmadan kabul edilmesini telafisi imkansız zararlara yol açabilecek bir adım olarak görüyoruz.
- Taslağın ilk halinde de bulunan zeytinlik sahaların “toz ve duman çıkaracak” madencilik ve sanayi faaliyetlerine, ardından mera ve kıyıların imara, tesisleşmeye açılması, kıyı dolgu alanlarının arttırılmasına dair düzenleme karşısında partimizin, STK’ların, üreticilerin, konunun uzmanlarının ısrarlı uyarıları iktidar tarafından reddedilmiş; sektörün bileşenleri ve zeytin üreticileri kanun sürecine aktif biçimde dahil edilmemiştir. Komisyon sürecinde de konunun Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda görüşülmesi, bilimsel raporların ve uyarıların dikkate alınması, komisyonumuz bünyesinde ayrıca alt komisyon oluşturulması yönündeki çağrımız iktidar tarafından reddedilmiştir. Madde içeriği üzerinde kamuoyu ve paydaşların katılımı ile hiçbir görüş bildirimini ve tartışma olmaksızın böyle önemli bir maddenin yasalaşması tarafımızca uygun görülmediği için bu maddenin tasarı kapsamından çıkarılması gerekmektedir.
- **Cumhuriyet Halk Partililer olarak biz, zeytinimize, kıyımıza, meramıza dokundurmamız!** Mevcut Kanun, zeytinlikleri çok net biçimde korurken, bu tasarı getirdiği istisna hükümlerle zeytinliklerin ölüm fermanını hazırlamaktadır. Oluşturulması öngörülen idari Kurulun vereceği kararlar her türlü kimyasal atık bırakacak, toz ve duman çıkaracak tesisin yapılmasına ve işletilmesine izin verilecektir. Kanunun bir cümlesi zeytinlikleri korurken, “ancak” diye başlayan diğer cümlesi korunan zeytinlikleri Kurul marifetiyle yok edebilecektir. Burada zeytinlikleri korumaya değil kıyımı gizlemeye yönelik bir cümle eklendiği görülmektedir.
- **Zeytinlik sahalara ilişkin değişiklik öngören ve Valilik bünyesinde oluşturulacak Kurul ile zeytinliklere 3 km uzaklıkta toz ve duman çıkaran tesis dahil olmak üzere, maden ve sanayi yapılaşmasına izin verecek madde tasarıdan çıkarılmalıdır.** Tasarının 2 nci maddesinin ikinci cümlesi “ancak” ile

başlamakta ve zeytin alanlarında kıyımaya yol açacak bir istisnayı içermektedir. Bu maddenin kanunlaşması halinde, zeytinlikleri koruyan yasa tümüyle işlevsiz kalacak, istisnalar kural haline gelecektir. Madde yasalaştığında, zeytinlikler ve üreticiler değil, zeytinlik alanlarda yatırım yapmak isteyenler korunacak ya da yatırımını yapıp mevcut yasaya göre ceza alması gerekenler kurtuluş yolu bulacaktır. Bu maddeyi hazırlayanlar, zeytinlikleri işgal edenlerin fiili durumunu yasa hükmü haline getirmeye çalışmakta, tarıma rağmen sanayileşmenin, madencilik yapılıamayacağı gerçeğinden ders almamış görünmektedirler.

- **Tasarıda geçen Zeytin Sahaları Koruma Kurulu, koruma değil, kıyım talimatı alacaktır. Kurul tıpkı 2005 yılında kurulmuş ve 10 yıl içinde 671 bin hektar tarım arazisini talimatla amaç dışı kullanıma açmış Toprak “Koruma” Kurulu gibi işleyecektir. Zeytin Sahaları Koruma Kurulu siyasi ve idari baskıya açık olacak ve Valilik bünyesinde bürokrasi ağırlıklı olarak karar alacaktır.**
- **Bu tasarının zeytinlik, kıyı ve mera maddelerinin kararlı bir sahipleneni yoktur.** Konuyla ilgili kamu kurumlarından bilgilendirme yapılmamış, herhangi bir etki-değerlendirme analizi tarafımıza sunulmamıştır. İleriye dönük olarak hangi alanlarda zeytinliklerin kesilmesinin ya da hangi alanlardaki zeytinliklerin yakınına maden veya fabrika kurulmasının planlandığı; hangi tür toz ve duman çıkaracak tesislerin kapsama alınmaya çalışıldığı açıklanmamıştır. Bu tasarının ardındaki şirket, grup, isimlerin bakanlığa hangi görüşleri sunduğuna ve hangi yatırımları yapıp da bu mevcut maddeler nedeniyle önlerinin tıkandığına dair sorularımız cevapsız bırakılmıştır.
- **İktidar partisi ve bakanlıklar zeytinlikleri savunamamış, zeytinlik sahalara yatırım yapmayı planlayan ya da mevcut durumda bu sahalara işgal eden firmaların, şahısların fiili durumunu yasa haline getirmeye çalışmıştır.** Aksi yönde görüş bildiren STK’ların, zeytin üreticilerinin ve sektör temsilcilerinin, vatandaşların düşünceleri, itirazları bize ulaşırken, bu yasayı destekleyen tek bir kuruluşun resmi raporu dahi komisyona getirilmemiş, yasayı savunanlar varsa dahi komisyona katılmamışlardır. Komisyonumuza bilimsel bilgi ve tatmin edici bir rapor sunamayan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Faruk ÖZLÜ’nün grubumuzu itham eden, tasarıya haklı tepki veren sanatçıların duyarlılığını yok sayan, konunun özünü anlatmak varken zeytinlikleri savunurken kullandığımız dili, söylemi ve üslubu eleştirmeye kalkan, net sorularımıza yanıt vermekten kaçınan tavrı, siyasetin kim ve ne için, ne adına yapıldığı sorusunu yeniden düşündürmüştür.
- **Zeytin alanında belirleyici olan ve tasarıya karşı çıkan sektör temsilcileri komisyonda çok sınırlı süre söz alabilmiştir.** Komisyon toplantılarının ilk gününde üreticilere ve sektör temsilcilerine söz hakkı tanınmadan Komisyon Başkanı tarafından toplantının kapatılmak istenmesine CHP’li milletvekilleri karşı çıkmış, CHP’li Komisyon üyelerinin ısrarlı talepleri üzerine ilk günün sonunda üreticilere sınırlı bir söz hakkı verilmiştir. Görüşmelerin ikinci gününde söz hakkı alamayan üreticiler ve sektör temsilcileri kendilerine söz hakkı tanınmaması gerekçesiyle toplantıyı terk etmişlerdir. Zeytinliklerle ilgili maddelerin kamu kurumları arasında açıkça ve raporlarıyla sahipleneni olmamış,

komisyona bilgi vermesini istediğimiz Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı da katılım sağlamamıştır.

- **Üretim Reform Paketi, taslak aşamasındaki amacından saptırılmış, ilgisiz maddelerle bir torba yasa ölçüsünü de aşmış tümüyle çorbaya dönüşmüş, gerçek taleplerinin karşılanmasını bekleyen sanayicilerimizi, esnafımızı, iş dünyasını kaygılandırmıştır.** Sanayinin ve üretimin diğer kollarının üzerindeki maliyet yüklerinin hafifletilmesi, orta ve yüksek teknoloji ürün geliştirmenin teşviki, sanayi kolundaki yönetim ve mülkiyet ilişkilerinin düzenlenmesi, üniversite-sanayi işbirliği, üniversite öğrencilerinin sanayi alanlarında çalışırken alacakları ücret gibi başlıklar gölgede bırakılmış, sanayi alanının dışında ve üretimle doğrudan ilgisi olmayan birçok konu komisyonumuzda –tüm itirazlarımıza karşın- görüşülmüştür.
- **Çalışanların pazar günü Hafta Tatili Kanununu tümüyle yürürlükten kaldırarak hem ailece vakit geçirme ve dinlenme hakkını ortadan kaldıran, hem de şer’i esaslara göre çalışma takvimi getirilmesine ortam hazırlayan düzenlemenin üretim reformuyla ilgisi yoktur, anayasamıza aykırıdır.** Ayrıca, genç akademisyenlerin özlük haklarında büyük bir kayba neden olacak kadro düzenlemesinin; görevlerinde kalmasında “kamu yararı görülen” öğretim üyelerinin 75 yaşına kadar üniversitede istihdamının; komisyonda gündeme gelen emekli milletvekillerine üniversitede kadro açma ve maaş bağlama girişiminin; TRT bandrolü bedelinin; özelleştirmelerden kaynaklı davalarda kamu zararına yol açanlara ödetilecek bedellerin rücuundan vazgeçilmesinin; üniversite adlarını değiştirmenin; zeytin, mera ve kıyı alanlarını yapılaşmaya açmanın; YÖK Kanunundaki birçok eğitim düzenlemesinin; Orman Genel Müdürlüğünden odun alınmasının; İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin maddelerin komisyonumuzun alanıyla ve adında “Üretim Reformu”, “Sanayinin Geliştirilmesi” geçen bir tasarıyla ilgisi yoktur. Hiç ilgisi ve alakası olmayan bu maddeler tasarıya dahil edilmiştir.
- **Tasarı, yaklaşık bir yıllık süreçte taslak aşamasından sonra genişlemiş, komisyonumuza 76 madde halinde gelmiş ve çıkarılan maddelerle birlikte, 15’in üzerinde ek madde önergesiyle 90 maddeye ulaşmıştır.** Tasarı, komisyonumuzun uzmanlık alanıyla ilgisi olmayan, etki-değerlendirme ve maliyet analizleri yapılmamış, içerikleri ve kurum kuruluş görüşleri Komisyonumuza rapor halinde sunulmamış birçok maddeyle doludur. Komisyonumuzun alanıyla ilgisi olmayan konuların ihtisas komisyonlarında görüşülmesi yönündeki önerimiz iktidar partisi tarafından reddedilmiştir. Tasarıya sonradan eklenen maddelerin büyük kısmı sanayici, esnaf, çiftçi, hayvancı, STK, sendika ve üniversiteler bünyesinde tartışılarak uzlaşıyla getirilmiş talepler değildir ve komisyonumuzla ilgili olmayan maddeler Genel Kurulda tasarıdan mutlaka çıkarılmalıdır.
- **Tasarı, içerdiği kimi olumlu düzenlemelere ve bizim de önergelerimizle desteklediğimiz bazı önemli maddelerine karşın, kapsamlı bir üretim reformu olmaktan ziyade kısmi bir maliyet reformudur, sanayicinin girdi maliyetlerinin sınırlı düzeyde iyileştirilmesidir.** Oysa sanayicimiz, küresel rekabet alanında marka ve patent düzeyinde gelişen, yüksek teknoloji ürün ihraç

edebilen, enerji maliyetleri hafifletilmiş, girdi maliyetleri azalmış ve teşvik sistemi düzene kavuşmuş, finansmana erişimi kolaylaşmış, dünya piyasalarında yeniden itibar kazanan bir ülke konumuna erişmeyi, öngörülebilir ve kurallı bir piyasa yapısına kavuşmayı, hukuk devletinin temel kurum ve kurallarının tarafsızca egemen olmasını istemektedir.

- Tasarı, sanayicinin indirimlerine, istisna ve muafiyetlerine, sanayi alanlarında yönetim ve mülkiyet ilişkilerine odaklanırken, sanayiye asıl girdiyi sağlayan aramalı imalat ve enerji bedellerini, tarım ve hayvancılık girdilerini düşürecek, “üretim” alanını geniş yorumlayarak tüm üretim alanlarını birbiriyle ilişkili görece bakış açısından yoksundur. Plan, program ve öngörü eksikliği vardır.
- **Tasarının ufkunu genişletecek, her sektörde kapsamlı reforma adım atacak yöndeki tekliflerimiz Komisyonunda kabul görmemiştir.** Tasarı, kısmi maliyet reformu getirirken, sanayicinin, esnafın, üniversitelerin, çiftçi ve hayvancımızın üretime dönük temel sıkıntılarını aşmakta eksik kalmıştır. Meraların imara açılması suretiyle hayvancılığı zayıflatacak bir uygulamaya geçilmek istenmektedir, buna izin veremeyiz.
- **Üretimi gerçek anlamda bir reformla karşılayacak, ülkemizi 4. Sanayi Devriminin eşliğinde yeni üretim, bilgi teknolojileri, çalışma ve pazarlama anlayışlarıyla buluşturacak bir model bu kanun tasarısında yoktur.**
- Tasarı, TBMM'nin yasa hazırlama ve müzakere etme anlayışından yoksun bir ortamda görüşülmüştür. İhtisas komisyonlarının bu tasarıda kendi gündemlerine giren konuları görüşmesi ve komisyonumuza sunacakları raporda uzman oldukları maddelerle ilgili görüş bildirmeleri gerekirken, tasarı ihtisas komisyonlarından görüş alınmadan tartışılmıştır.

Öyle ki; tasarı tali komisyon olan Plan ve Bütçe Komisyonunda görüştürülmeyle konunun mali ve teknik boyutu açığa kavuşturulmamış, tasarının kamuya, işverene, üreten kesimlere, üniversitelere, çalışanlara etkisi somut verilerle ortaya konmamıştır. Diğer tali komisyon Milli Eğitim Komisyonuna da önce çağrı yapılmamış, ancak Komisyon Başkanı Sayın Beşir ATALAY'ın şahsi müdahalesiyle Milli Eğitim Komisyonu tasarımı gündemine almış ve YÖK ve eğitimle ilgili önemli tespitler yapılmıştır.

Milli Eğitim Komisyonu tutanaklarında da görüldüğü üzere, Başkan ve iktidar partisi milletvekilleri dahil olmak üzere üyeler, yükseköğretim alanını düzenleyen, akademisyenlerin özlük haklarını etkileyen, üniversite-sanayi işbirliğine dair maddeler içeren bu paket hakkında bir yıldır kendilerine bilgi verilmemesini büyük eksiklik olarak görmüştür. Milli Eğitim Komisyonu, Başkan dahil olmak üzere, bu pakette YÖK'e ilişkin düzenlemelerin kapsamlı bir YÖK reformu gerçekleşmeden eksik kalacağını, alanın uzmanlarının sürece dahil edilmediğini belirtmiş, YÖK Reformu'nu gerçekleştirilmeyen, üniversiteleri özgürleştirmeyen bir anlayışın kuracağı Kalite Kurulunun da bağımsızlığının şüpheli olacağını savunmuştur.

- Milli Eğitim Komisyonu, oybirliğiyle zeytinlikler düzenlemesinin tasarı metninden çıkarılmasını ısrarla vurgulamıştır. Komisyon üyeleri, akademisyenlerin –faydalı görülenlerinin- 75 yaşına kadar üniversitede çalıştırılabilmesinin önünü açan düzenlemenin objektif kriterlere bağlanmadığını, üniversite-sanayi işbirliği alanında daha fazla çalışma yapılması gerektiğini belirtmiştir. Komisyon gündemimizde olmayan ve iki üniversitenin adlarını son dakika önergesiyle değiştirmeye kalkan düzenleme ise ne komisyonumuzda, ne de Milli Eğitim Komisyonunda tartışmaya açılmıştır. Tasarıyla ilgisi bulunmayan maddelerin ihtisas komisyonlarda görüşülmesini sağlayacak önergelerimiz ise iktidar partisi tarafından reddedilmiştir.
- Tasarıya sonradan eklenen maddeler, komisyonun arka odalarında bürokrasiye özensiz bir hızla hazırlanmıştır. İktidar partisi milletvekillerinin imza attıkları önergenin içeriğini açıklayamayıp bürokratlardan sufle aldıkları, gerekçelerinde gerçek niyeti gizlenen, alelacele çıkarılması yönünde bürokrasi ve siyasetin ilişkiye geçtiği kişi ve grupların dar çıkarlarına dayanan, adrese teslim isteklerdir.

Komisyonumuzda görüşülen 1/837 Esas numaralı “Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Hakkında Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”nın maddeleri hakkında

Gündemimizdeki 90 maddelik torba kanun tasarısı, eklenen birçok maddesiyle taslaktaki ilk amacından sapmıştır. Tasarı mevcut haliyle 30 farklı kanunda değişiklik öngörmektedir.

Komisyonumuzun ihtisas alanına girmeyen şu 13 kanun ve KHK’da, ilgili komisyonların ayrıntılı raporu alınmadan ve uyarıları dikkatle incelenmeden oylama yapılmış, ilgili maddelerin bu tasarıya dahil edilmemesi gerektiğini söylememize rağmen bu taleplerimiz iktidar partisi tarafından dikkate alınmamıştır:

Hafta Tatili Hakkında Kanun, Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun, Kıyı Kanunu, İmar Kanunu, Mera Kanunu, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Yükseköğretim Kanunu, Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu, Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.

Tasarıda yer alan aşağıdaki 17 kanun ve KHK’da değişiklik öngören düzenlemeler ise Komisyonumuzun Üretim Reform Paketi ve sanayinin geliştirilmesi, desteklenmesi başlığıyla doğrudan ya da dolaylı ilgili olmasına karşın, hiçbir maddesinde etki-değerlendirme analizleri tarafımıza sunulmamış, somut verilerle komisyonumuza konunun mali boyutu açıklanmamış, ilgili ihtisas komisyonlarında tali komisyon olarak görüştürülmemiştir:

Harcırah Kanunu, Elektrik Piyasası Kanunu, Sanayi Sicili Kanunu, Harçlar Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu, Belediye Gelirleri Kanunu, Mesleki Eğitim Kanunu, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun, Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu, Doğal Gaz Piyasası Kanunu, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu, Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun, Yapı Denetimi Hakkında Kanun, Kamu İhale Kanunu, Endüstri Bölgeleri Kanunu, Kooperatifler Kanunu, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.

Tasarının 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanunu tümüyle yürürlükten kaldıran 1 inci maddesiyle ilgili olarak;

“Hafta tatili” kavramı Anayasamızın “Çalışma şartları ve dinlenme hakkı” başlığını taşıyan 50 nci maddesinde yer alan “Dinlenmek, çalışanların hakkıdır” hükmünün ve 2 nci maddede yer alan sosyal hukuk devletinin de gereğidir. Bunun yanında Anayasamızın 20 nci maddesinde yer alan “Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir.” hükmü de ailenin haftada bir de olsa, geniş anlamda aile hayatını pekiştirmek üzere birlikte tatil yapmasını da içermektedir. Aynı zamanda uluslararası hukukta bir hak olarak yerini almaktadır.

Bu kanun tasarısının 1 inci maddesiyle, 1924 yılında çıkarılmış olan 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanun tümüyle yürürlükten kaldırılmaktadır. Bilindiği gibi 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanun, Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan sonra işçilerin haklarını düzenlemek için çıkarılmış, temelde şer’i hukukun dışında düzenleme içeren bir kanundur. Bu kanunla ilk defa Türkiye’de haftalık çalışmanın altı gün olacağı ve bir gün hafta tatili dinlenmesi verileceği düzenlenmiştir. Tasarının 13 üncü maddesi de 1 inci maddeyle ilişkili olup madde sırası geldiğinde değinilecektir.

Günümüze kadar 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanunda sürekli değişiklikler olmuş ancak kanun tümüyle yürürlükten kaldırılmamıştır. Bu değişikliklerle, çalışma yaşamının gelişmesine bağlı olarak yasanın kapsamı önemli ölçüde daraltılmıştır. Yasadaki en son değişiklik 2008 yılında yapılmıştır. Düzenlemeye dair TBMM’de geçmişten bugüne yapılan tartışmalarda konunun sadece tatil hakkı boyutu değil, laik ve sosyal hukuk devletinde çağdaş dünyanın ölçütlerinden kopmadan yaşamak da gündemde olmuştur. Buna göre; Batılı yaşam ve çalışma standartlarının pazar günü olarak belirlediği tatil hakkını ve bunu düzenleyen kanunu tümüyle ortadan kaldırmak, birçok işyerinde dini gün esasına göre çalışma ve tatil zorunluluğunu getirebilecektir. Buna göre işveren, çalışanın inancı, aile birliği, sosyal yaşamı, tatil hakkı gibi ölçütleri değil, isterse Cuma gününü tatil edebilecektir. Böylesi bir boşluk, şimdilik kamu dışındaki çalışma alanlarında şeriat esasına dayalı bir çalışma ilişkisini doğurabilecektir. Mevcut yasanın tümüyle yürürlükten kaldırılması hukuken bu boşluğu doğuracağı gibi, rejim değişikliğinin çalışma hayatındaki ilk somut işareti olacaktır.

Hafta Tatili Kanununu tümüyle yürürlükten kaldıran 1 inci maddenin genel gerekçesine göre “Ülkemizin 2023 hedeflerine ulaşması, yatırım ortamının iyileştirilmesi, bürokrasinin azaltılması, teşvik ve desteklerin kritik ve öncü teknolojilere yoğunlaşması, üretici üzerindeki mali yüklerin kaldırılması, planlı

sanayileşmenin sağlanması, yerli yeşil ve yenilikçi üretime geçişin tamamlanması ve rekabet gücümüzü arttıracak düzenlemeler yapılmasına bağlıdır.” Ayrıca, yine, 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanunu yürürlükten kaldıran 1 inci maddenin gerekçesinde de “Madde ile sanayi işletmeleri üzerindeki mali yükün ve kısıtlamanın kaldırılması amacıyla söz konusu kanun yürürlükten kaldırılmaktadır.” denilmektedir. Bu düzenleme son derece masum görünmekle birlikte, gerçek bunun tam tersidir. İş Kanununda tatil günlerine yönelik bir düzenleme olmadığı için, kamu görevlisi dışındaki çalışanlar bu Kanun hükmünün getirdiği güvenceyle tatil hakkını kullanmaktadır. Kanunun kaldırılması, pazar gününün de kaybı anlamına gelebilecek, işveren, çalışan aile bireylerinin her birine farklı günlerde izin verme olanağına kavuşacak, çalışanın ise aile birliği ve dinlenme hakkı yasal güvenceden çıkarılacaktır.

1924 tarihli Hafta Tatili Kanununun yürürlükten kaldırılması işletmeleri işçilere ve topluma karşı sorumlu olmaya yönelten bir uygulamanın yok edilmesi demektir. Böylece yetersiz de olsa belediyelerin işletmeleri denetleme durumu tümüyle ortadan kaldırılmakta, ayrıca sanayinin topluma yaptığı bölgesel bir maddi katkı da yok edilmektedir. Bu şekilde davranarak kısa dönemde belirli çevrelerden takdir toplamak mümkün olabilir ancak orta ve uzun dönemde gerek bölgesel gerek ulusal çapta büyük sorunların ortaya çıkmasının da yolu açılmış olacaktır. Bu anlayışın bir uzantısı olarak işçi sağlığı ve güvenliği, kayıt dışı işçilik, çevre kirliliği ve düşük ücret gibi alanlarda ortaya çıkacak olumsuz sonuçlar daha da yaygın hâle gelecek, çalışma barışı bozulacaktır.

Yapılması gereken, Hafta Tatili Hakkındaki Kanunu tümüyle yürürlükten kaldırmak değil, günün koşullarına, toplumun ihtiyaç ve dengelerine ve üretimin gereklerine göre yeniden düzenlemektir. Sanayinin gelişmesinin önündeki engelleri kaldırırken, aynı zamanda gelişen sanayinin topluma katkı yapmasını sağlayacak topyekûn bir kalkınma politikasını hayata geçirmektir.

Kısacası, bu düzenleme masum gibi gözükebilir ama pazar günü çalıştırmayla ilgili işçinin rızasını almak gerekirken bu düzenlemeyle beraber, artık işçinin rızası olmadan işverenler işçiyi pazar günleri çalıştırabilecektir. Burada bir hak gaspı söz konusudur. Her ne kadar 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda da Hafta tatiline ilişkin düzenlemeler bulunmakta ise de, yapılması düşünülen bu değişikliklerle, toplumda bir algı yaratılarak işyerlerinin hiçbir sınırlamaya tabi olmadan pazar günleri de çalışmasının önü açılacak, isteyen işletme cuma günlerini dini tatil ve hafta tatili olarak birleştirebilecek, çalışanların aile birliği, birlikte vakit geçirme hakkı yok sayılacak, dinlenme hakkı fiilen görmezden gelinecektir.

Tasarının zeytinlik alanları düzenleyen 2 nci maddesiyle ilgili olarak;

Tasarının kamuoyu gündemine yerleşen zeytinlikler, kıyı ve mera alanlarına ilişkin düzenlemelerin tümüyle tasarı metninden çıkarılması yönündeki ısrarımızı her aşamada koruduk. Genel Kurulda da bu tavrımız kararlılıkla sürecektir.

Türkiye tarımında ve ekonomisinde önemli bir yeri bulunan zeytincilik ve zeytinyağı dış ticaretine AKP tarafından yeni bir müdahale yapılmaktadır. Ege, Akdeniz ve Marmara bölgelerinde yaklaşık 750 bin üretici ailenin, sanayisi ve

yan sektörleriyle birlikte 10 milyona yakın insanımızın geçim kaynağını oluşturan zeytincilik açık tehdit altındadır. Aydın, İzmir, Muğla, Balıkesir, Manisa ve Çanakkale üretimin gerçekleştiği başlıca illerdir. Ülkemiz, İtalya, İspanya, Yunanistan ve Tunus gibi ülkelerle birlikte dünyanın önde gelen zeytin ve zeytinyağı üreticisi ve ihracatçısı ülkelerinden birisidir.

TÜİK verilerine göre; zeytin dikim alanı 837 bin hektar olup; 2014-2015 hasat ve üretim yılında 165 bin ton zeytinyağı üretiminin değeri yaklaşık 600 milyon dolardır.

Komisyonumuzdaki tasarının ilk halinde 1995 tarihli Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanunda değişiklik öngören ve bir dekar alanda en az on beş kültür çeşidi veya yabancı zeytin bitkisi bulunmuyorsa o yeri **zeytinlik saha olarak kabul etmeyen** 2 nci madde ile zeytinliklerde hayvan otlatanlara verilen cezalarla ilgili 3 üncü madde itirazlarımız üzerine tasarıdan çıkarılmıştır. Zeytinciliğe büyük darbe vuracak olan 4 üncü madde ise tasarının özüne dokunmayan küçük değişikliklerle kabul edilmiştir.

Israrlı baskımız sonucunda tasarının ilk halinden çıkarılan 2 ve 3 üncü maddeleri ile halen tasarıda yer alan 4 üncü -tasarının son haliyle 2 nci- maddeleri, zeytincilik faaliyetini korumaya ve geliştirmeye değil, aksine zarar verecek niteliğe sahiptir. Yasakoyucu, farklı sanayi kolları ile tarımdaki üretimin, altyapı ve ulaştırma ile tarımdaki istihdamın birbirinin alternatifi değil tamamlayıcısı olduğunu bilerek hareket etmelidir. Zeytinliklere ilişkin bu düzenleme, tarımda ciddi ölçüde gelir ve istihdam kaybı yaratacaktır.

Tasarıdan çıkarılan zeytinliklerle ilgili ilk madde, Genel Kurul aşamasında yeniden gündeme getirilmemelidir. Zeytincilikle ilgili mevcut Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanuna ekleme ve değişiklikler yapılarak Kanunun 1 inci maddesinden sonra gelmek üzere eklenerek “Zeytinlik Saha” ve “Kurul” tanımı getirmeyi öngören madde, yoğun itirazımız sonucunda tasarıdan çıkarılmıştır. Tasarıdan çıkarılan düzenlemeye göre; 1 dekarda 15 ağaçtan daha az ağacın bulunduğu sahalarda, zeytinlik sahası dışında tutularak, kanunun zeytinlik alanlar için öngördüğü korumacılıktan mahrum bırakılacaktır. Ülkemizde geleneksel olarak daha önce kurulmuş zeytinliklerde 1 dekara dikilmiş olan ağaç sayısı ortalama 10-12’dir. Tasarı ile zeytinlik saha için 15 ağaç sınırı getirilmesi yeni alanlar için sorun olmasa da, çok uzun yıllardan beri zeytinlik olan, yaşlı ağaçların bulunduğu sahalarda önemli sorunlara ve telafi edilemez tahribatlara yol açabilecekti.

Tasarının ilk halinden yoğun talebimiz sonucu çıkarılan 2 nci madde ve devamındaki düzenlemeler, benzer içeriklerde altı defa TBMM’ye sunulup kamuoyu baskısıyla geri çekilen ve zeytinlik alanlarda çevreye aykırı madencilik başta olmak üzere, iktidarın yakın çevresine dönük farklı sanayi ve altyapı yatırımlarına odaklanan bir adımdır. 1995 tarihli Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun, zeytinlikler, üreticiler ve çevre dengesi açısından son derece önemli ve koruyucu düzenlemeler içermekteyken, zeytinciliğimizi Akdeniz havzasında gerek tarım gerekse sanayi alanında çok daha fazla öne çıkarmamız gerekirken, “zeytinlik saha” ve “Kurul” tanımını getirmeyi öngören ancak geri çekilen düzenleme, zeytinliklerin kaybına yol açacaktır, bugüne dek zeytincilikte alınmış mesafede bir geriye gidişe yol açacaktır.

Ne var ki zeytinlikler açısından kaygı verici durum ortadan kalkmamış, sadece zeytinlik saha ve Kurul tanımı tasarısı metninden çıkarılmıştır. Tanımı artık olmayan bir Kurul marifetiyle, zeytinliklerin kesilmesine, zeytinlik alanlarda toz ve duman çıkaran her türlü tesisin, madencilik ve sanayi faaliyetinin yürütülmesine dair madde tasarıda durmaktadır. Mevcut kanunda "zeytinyağı fabrikaları ile küçük ölçekli tarımsal sanayi işletmeleri yapımı ve işletilmesi" için verilen izin, "... bakanlıklarca kamu yararı kararı alınmış konut, konaklama tesisi, turistik tesis hariç, yatırımlar" olarak genişletilmektedir.

Tasarının son halinde 2 nci maddede yer alan ve 3573 sayılı Kanunun 20 nci maddesini değiştirmeyi öngören düzenleme, yeni oluşturulacak bir "Kurul" ilişkindir.

Tasarının 2 nci maddesi dikkatle incelendiğinde, birinci fıkranın ilk cümlesi zeytinlikler için genel bir koruma hükmü içerirken, "ancak" ile başlayan ikinci cümlesinde getirilen istisna, tüm bu korumayı hükümsüz kılacaktır, zeytinciliğin sonunu hazırlayacak düzenlemeye yol açılacaktır.

Buna göre; ilk cümlede "*Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az üç kilometre mesafede, zeytinliklerin bitkisel gelişimini ve çoğalmalarını engelleyecek kimyasal atık oluşturacak, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez*" denmektedir. "Toz ve duman çıkaran" ibaresi bizim ısrarımız sonucunda iktidar partisi önergesiyle tasarıya sonradan eklenmiş olup tasarının ilk halinde yoktur.

Maddenin zeytinliklerin idam fermanını hazırlayacak ikinci cümlesi bir istisna hükmünü içermekte ve asıl tehlike burada yatmaktadır. Birinci cümledeki koruyucu ana hükmün istisnasını oluşturan ve bu ana kuralı tümüyle hükümsüz kılacak, birinci cümleyi geçersiz kılacak ifade ikinci cümleye yazılmıştır. Buna göre; "*Ancak, alternatif alan bulunmaması ve kurulun uygun görmesi şartıyla bakanlıklarca kamu yararı kararı alınmış konut, konaklama tesisi, turistik tesis hariç, yatırımlar için zeytinlik sahalarında yatırım yapılmasına Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından izin verilebilir. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bu yetkisini gerektiğinde valiliklere devredebilir.*" Maddenin ikinci cümlesi zeytinin ve zeytinciliğin açık bir ölüm fermanıdır ve bu cümle kanunlaştığı takdirde, tasarıdan komisyonda çıkarılan ilk iki maddenin de bir değeri kalmayacaktır, çünkü siyasi otoritenin gölgesi, talimatı altında çalışmak durumunda bırakılacak Kurul bağımsız olamayacaktır.

Türkiye gerçekleri yıllardan beri göstermektedir ki, AKP iktidarı bir kanuna "ancak"la başlayan bir cümle yazıyorsa, kanunlara sürekli istisna hükümleri getiriyorsa ve kanunla yetkilendirdiği bir kurulu bağımsız karar almasına izin vermeyerek bürokratik çemberle sarıyorsa, oradan kamuya yararlı, çevreye duyarlı bir sonuç çıkmamış, sınırlı bir gruba yeni kâr ve rant alanları doğmuştur. Bu bakımdan, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanının "Tarım Bakanına güvenmeyeceksek kime güveneceğiz? Bir zeytin ağacına hanel gelse bu yasaı çıkarmazdık" sözünün bu yasa maddesinde bir karşılığı ve güvencesi yoktur. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı, komisyonda sorduğumuz "Bu tasarının ardındaki şirketler, gruplar hangileridir? Hangi yatırımlar mevcut zeytinlikleri koruyan yasanın değişmemesi yüzünden bekletilmektedir?" sorusunun cevabını net biçimde verememiştir. Tasarıdaki cümle de bu cevapsız soruların ışığında, oluşturulacak Kurulun zeytini korumak için değil, açıkça Zeytine Kıyma Kurulu olarak çalıştırılacağını göstermekte, kurulda

zeytinliklerin yok edilmesine karşı çıkabilecek üyelerin ise sayısal olarak azınlıkta kalacağını bugünden belli etmektedir.

Kurula zeytinlik alanları toz ve duman çıkaran tesisler dahil olmak üzere açma yetkisi veren birinci fıkranın “ancak” ile başlayan ikinci cümlesi, geçim kaynağı zeytincilik olan bölgeler gözardı edilerek hazırlanmakta, sanayi ve madencilik faaliyetleri tarıma ve doğaya rağmen büyütülmeye çalışılmaktadır. Çevre ve insan sağlığı, zeytin ekonomisi, nüfus hareketliliği ve göç olgusu açısından son derece hatalı bir düzenleme olan, mevcut 1995 tarihli kanunu işlevsiz kılacak bu madde fıkrası yasalaşırca, aynı maddenin ikinci fıkrasını da fiilen uygulanamaz hale gelecektir.

Tasarımın son halinde, 2 nci maddenin ikinci fıkrası “*Birinci fıkra kapsamındaki yatırımları yapanlar bu faaliyetlerini izin amacına uygun, çevre ve zeytinlik sahalarına zarar vermeyecek şekilde yürütmekle, oluşabilecek zararı telafi etmekle ve kendilerine tahsis edilen yerleri tahsis süresi bitiminde eski vasfına getirmekle yükümlüdür.*” hükmünü taşımaktadır.

Tasarımın bu fıkrası da göstermektedir ki, AKP iktidarı zeytini korumayı arka plana itmiş, zeytinlikler üzerine sanayi ve maden yatırımı yapan ya da yapacak olanları korumaya almıştır. Zeytini koruyan kanun, zeytinlik alanlarda madeni ve sanayi tesisini koruyup geliştiren bir sürece savrulmuştur. Başbakan Binali Yıldırım’ın demecinde olduğu üzere iktidar, mevcut kanuna aykırı biçimde zeytinlik alanlarda sanayi ve maden kuranlara ya da kurmak için yatırım yapıp yasanın Meclis’ten çıkmasını bekleyenlere göz kırpmış, “Zeytinin hamisi biziz. Fiili durumu yasal hale getiriyoruz. Zeytinlik alanına sanayi tesisi yapılmış. O sanayi tesisinin, bir şekilde var olan durumun hukuki hale getirilmesi icap ediyor” demiştir. AKP iktidarı hukuku ayaklar altına almanın, temel kazanımları yok saymanın, oldubittiye getirerek toplumsal muhalefetin sesine duyarsız kalmanın yolunu -partili cumhurbaşkanlığı modelinde olduğu gibi- “fiili durumu yasal hale getirmek” olarak açıklamış, zeytinlik kıyımına yasa kılıfı dikmeye kalkmıştır. Hangi ideolojik görüşten olursa olsun, toplum kesimlerinin birlikte karşı çıktığı ve altı defa Meclis’te reddedilerek geri gönderilen zeytinlik, mera ve kıyılarla ilgili bu tasarının referandum öncesinde değil seçim sonrasında Meclis’e getirilmesi de oldukça manidardır.

Zeytinlikler toz ve duman çıkaran tesisleşmeye açıldığı anda, burada yürütülecek madencilik ve sanayi faaliyetlerinin zeytinlikleri kısa sürede yok edeceği, gelişimlerini ve çoğalmalarını engelleyecek kimyasal atık oluşturacağı çok açıktır. Korunmasını ısrarla istediğimiz mevcut Kanun da 1995 yılında bu gerçeğe dayanılarak güçlendirilmiştir. Toz ve duman çıkaran tesisleri kuran, işleten firmaların yıllar içinde yaratacağı ekonomik ve çevresel tahribat, telafisi imkansız zararlara yol açabilecek, zeytin ağacı sayısında bu mevcut kanun sayesinde elde edilen artış birden tersine dönecektir. Dolayısıyla, tasarının bu fıkrasına “zeytinlik sahalarına zarar vermeyecek şekilde yatırım yapılması” ibaresinin eklenmesi sadece bir dilek ve temenniden öteye geçmeyecek, yaptırımı zayıf olan bu madde zeytinciliğe balta vuracaktır. Birinci fıkrada zeytinlikleri tesis faaliyetlerine açan düzenleme, tasarının ikinci fıkrasını baştan geçersiz hale getirecektir. Zeytinlik alanlara toz ve duman çıkaran tesis dahil yatırım izni vermek, kanuna istisnalar eklemek suretiyle bir sektörü zayıflatmak demektir. Zeytinden geçinen aileleri ve işletmeleri işsiz bırakmak, sadece zeytinliklerin değil, mevcut Kanunun da içeriğini boşaltmak demektir.

Kurul, valinin başkanlığında toplanacak, üyelerinin çoğu Ankara'dan gelecek talimata mecburen boyun eğecek, son derece muğlak biçimde “alternatif alan bulmadıkları” gerekçesiyle, bakanlıkların bir gecede çıkaracağı kamu yararı kararıyla, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının bir oluruyla zeytinliklere toz ve duman çıkaran tesis dahil olmak üzere, her türlü madencilik ve fabrika kurulmasına onay verebilecektir.

Kurulun tasarının ilk halinde 9 üyeden oluşması öngörülmüştür. Tasarının komisyon görüşmelerinde, itirazlar sonucu iktidar partisi kendi önergesiyle Kuruldaki üye sayısını 11'e çıkarırken, zeytincilik sektörünün ana temsilcilerinin ve çevre örgütlerinin bu Kurula katılımını reddetmiştir. Kurul, son haliyle, zeytinlik sahası bulunan her ilde valinin başkanlığında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Orman ve Su İşleri Bakanlığının ildeki üst düzey temsilcileri ile ziraat fakültesi, ziraat odaları, -son eklemelerle- o ildeki ticaret borsası yoksa ticaret ve sanayi odası veya ticaret odası, zeytinyağı ihracatçı birliği ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlı araştırma enstitüsünden birer üye olmak üzere toplam 11 üyeli olacaktır. Kurulun sekreteryaya hizmetleri İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından yürütülecektir. Kurul, en az altı üyenin aynı yöndeki oyu ile karar alacaktır. Bu üye dağılımı da göstermektedir ki, iktidar kendisi çalıp kendisi söyleyecek, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı gerekli gördüğü takdirde yetkisini Valiliklere devredebilecektir. Bu yolla zeytinlik gibi son dereye yaşamsal bir alanda kararlar Ankara'nın yukarıdan talimatıyla alınabilecek ancak nihai onayı Valilikler verebilecektir.

Konuya vakıf çeşitli sivil toplum kuruluşlarının da vurguladığı gibi; Yasanın Kurul'a ilişkin bir diğer sakıncalı durumu da Kurul'a zeytinlik sahalarının geliştirilmesi, korunması, verimli kullanılmasına yönelik çeşitli yetki ve görevler verilmesidir. Çünkü Kurul'da yer alan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Orman ve Su İşleri Bakanlığının İl Müdürlükleri'nin zeytin ile ilgili hangi yetkinliklerinin ve yeterliliklerinin bu görevin yerine getirilmesi için öngörüldüğü madde ile açıklığa kavuşturulmamaktadır. Ayrıca tarım ithalatı içinde en yüksek kalemlerden birinin ham yağ ve yağlı tohumlar olduğu da düşünüldüğünde zeytinlik sahalarının daraltılmasının zeytin yağı ihracatı azaltacağı gibi, ham yağ ve yağlı tohumlar ilişkin ithalatın daha da artmasına sebep olacağı da açıktır.

Bu yeni Kurul, 2005 yılında çıkan 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile getirilen ve tarım topraklarını korumak yerine toprak dağıtma kurulu gibi çalışan “İl Toprak Koruma Kurulları”nı hatırlatmaktadır. Ancak yapısına ve işlevine bakıldığında, Toprak Koruma Kurullarının bile gerisine düşüldüğü açıkça görülmektedir. Toprak Koruma Kurullarında üye olarak yer alan Ziraat Mühendisleri Odası'na kurullarda yer verilmemiştir. Bunun nedeni Ziraat Mühendisleri Odası'nın açıkça iktidarın güdümünde olmamasıdır. Kurulda zeytincilik alanında söz sahibi olan Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi temsilcilerinin olmaması büyük bir eksikliklerdir. Konsey temsilcilerinin bu kanun tasarısını alanın paydaşları ve Bakanlıkların eşgüdümle hazırlaması ve tasarının gözden geçirilmesi yönündeki çağrısı da reddedilmiştir.

Toprak Koruma Kurulu'nda TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası temsilcisi yer almasına rağmen, zeytinin üretimi ve bakımı konularında fiili olarak çalışan, çiftçiye yol gösteren ve zeytincilik konusunda araştırma-geliştirme çalışmaları yapan söz konusu bu oda temsilcilerinin Zeytinlik Sahaları Koruma Kurulu'nda yer almamalarını eksiklik olarak değerlendiriyoruz. Toprak Koruma Kurullarında kurum temsilcisi üyelerin çoğunluk oyları ve Enerji ve Tabii Kaynaklar, Karayolları, Sağlık vb. tarım dışı kurumların “Kamu Yararı” kararlarıyla 5403 sayılı Kanunun çıkarılış amacının aksine tarım arazilerinin amaç dışı kullanıma açılmıştır. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü tarafından 2017 Mart ayında yayımlanan verilere göre; 2005 yılında çıkarılan 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu hükümlerine göre oluşturulan Toprak Koruma Kurulları aracılığı ile 2005-2015 yılları arasında 671 bin hektar tarım arazisi amaç dışı kullanıma açılmıştır.

Yasama organı, istisna düzenlemelerin ana kurala dönüştüğü, “ancak”la başlayan cümlelerin “koruma ve geliştirme” sorumluluğunu yok ettiği, siyasi baskıya açık Kurullar eliyle zeytinciliğin yok edileceği bir yasa tasarısıyla karşı karşıyadır. Daha önce altı defa TBMM'den oybirliğiyle geri gönderilen, son süreçte ise Milli Eğitim Komisyonu tarafından komisyonumuza oybirliğiyle tasarıdan çıkarılması yönünde rapor sunulan düzenleme telafisi imkansız zararlara ve kayıplara yol açacaktır. Bu madde tümüyle tasarı metninden çıkarılmadığı takdirde, zeytin üretimi ve ihracatı, zeytincilik sanayii hedefleri açısından alınan yoldan geri dönecek, kanun temel işlevini yitirecektir. Zeytin üreticilerinin, ihracatçıların sektörel sorunları bakanlıklarla eşgüdüm halinde çalışmadığı ve yasa yapım sürecinde sağlıklı görüş alışverişinin sağlanmadığı ihtisas komisyonlarının TBMM'de ayıntısıyla bu düzenlemeyi görüşmediği bir ortamda bu tasarı komisyonumuzun gündemine getirilmemeliydi.

Sektörün çatı kuruluşu olan ve tasarı sürecine aktif dahil edilmeyen, komisyonumuzda kısa süre söz almalarına izin verilen **Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyinin** resmi görüşü açık ve nettir: *“Öncelikle bu torba yasa tasarısı, ülkemizde ve tüm dünyada gittikçe önem kazanan böylesi önemli bir ürünü, zeytinin kanununu içermemelidir. Zeytin kanunumuzda şayet değişiklik ihtiyacı varsa ki, bunu kabul edebiliriz, sektörün mutabakatı ve görüşleri alınmak suretiyle yapılmalıdır. Bu ise böylesi kısa sürede bir oldu bittiyle çıkarılacak kadar sığ bir çalışma olamaz. Çıkarılır ise bizleri yok sayarak çıkartmaktır ki, bunun sonuçlarına tüm ülke katlanır. Biz TBMM Genel Kurulu öncesi toplantılarda ve Genel Kurul'da kesinlikle Kanunun 20 nci maddesi yani omurgasını, koruma kalkanını bu haliyle tartışmayı dahi uygun bulmuyoruz. Tasarıdan zeytinlikle ilgili düzenlemelerin tümüyle çıkarılmasını, özellikle tasarinın mevcut 2 nci maddesinin Genel Kurul aşamasında çıkarılmasını talep ediyor, yani 3573 Sayılı Kanunun 20 nci maddesinin değiştirilmemesini savunuyoruz. Bu maddeler torba yasadaki çıkarıldıktan sonra zeytin kanunumuzu sektörümüzün katılımı ve ilgili bakanlıklarla yapacağımız toplantılarla ve ortak mutabakla yeniden hazırlamamızın en iyi çözüm olduğunu bir kez daha bildirmek istiyoruz.”*

Sektör temsilcilerinin öneri ve uyarıları dahil edilmeden hazırlanan tasarinın ilk halinde öngörülen ve tanımı yapılan, ardından tanım kısmı metinden çıkarılan “Zeytin Sahaları Koruma Kurulu”, 3573 sayılı Yasanın omurgası olan 20 nci maddedeki değişiklik tasarısıyla, zeytinliklerin ölüm fermanı anlamına gelebilecek

içerikte düzenlenmiştir. İllerde Valilik bünyesinde çalışacak Kurul, tümüyle siyasi otoritenin talimatına açık olacak ve iktidarın yakın ilişkide olduğu şirketlerin çıkarına uygun biçimde, “alternatif alan olmadığı” gerekçesiyle, muğlak ve dar çıkar odaklı “kamu yararı kararı” alınmış yatırımlar için zeytinlik sahalarda işletme kurulmasına olur verebilecektir. Üstelik bu yetki, Kurulun sembolik bir iznine tabi tutulmuş, asıl izin Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bırakılmış, Bakanlığın da uygun görmesi halinde valiliklerin zeytinlik sahalarda işletme yapılmasına izin vermesi kararlaştırılmıştır. Yakın geçmişte Soma'nın Yırca Mahallesiindeki zeytinci direnişinde valiliğin vurdumduymaz tavrı ve kanunu hiçe sayan eylem ve işlemleri göz önünde bulundurulduğunda, tasarının bu tanımı ve Kurulun yetki ve sorumluluklarının, valilik ve Bakanlığın muğlak yetkilerinin yerel düzeyde zeytinciliği bitirebileceği açıktır.

Bu değerlendirmeler ışığında tasarının 2 nci maddesinin tasarı metninden tümüyle çıkarılması gerektiğini tekrar belirtiyoruz.

Tasarının 7 nci maddesinde *verdiğimiz ve maddenin ikinci fıkrasına eklenerek kabul edilen önergemizle Sanayi Sicil Kanununda işletmelere bir kolaylık sunulmasını teklif ettik.* Tasarı maddesinin birinci fıkrasına göre sanayi siciline kayıtlı olmayan sanayi işletmeleri bir yıl içinde kaydolursa idari para cezası uygulanmayacaktır. Sanayi siciline kaydın teşvik edilmesi amacıyla bir anlamda idari para cezası affı getirilmiştir. Sanayi siciline kayıtlı olup, işletmesinde meydana gelen değişikliği ve senelik işletme cetvellerini Kanuna göre zamanında bildirmeyen sicile kayıtlı işletmelerin de bu kapsama dahil edilmesinin hakkaniyete uygun olacağını savunduk. Sanayi siciline kayıtlı olmayan işletmeler için getirilen idari para cezası affından, sicile kayıtlı olan fakat Kanunu ihlal eden sanayi işletmelerinin de yararlanmasını amaçladık.

Tasarının 13 üncü maddesine sonradan eklenen önerge; tasarının 1 inci maddesiyle ilişkili olup karşı çıktığımız bir düzenlemedir, Genel Kurulda tasarıdan geri çekilmelidir. Tasarının 1 inci maddesinde düzenlenen Hafta Tatili Kanununun tümüyle yürürlükten kaldırılması çalışma barışını, tatil hakkını, dinlenme ve aileyle birlikte zaman geçirme hakkını olumsuz etkileyecektir. 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 25 inci maddesini yürürlükten kaldıran bu tasarının 13 üncü maddesi de çalışma hakkına ilişkin anayasal güvenceleri yok saydığı gibi, laik ve sosyal hukuk devletinin kazanımlarını geriye götürecektir, şer'i esaslara dayalı bir çalışma ilişkisi sonucunu da doğurabilecektir.

Tasarının 15 inci maddesinin tasarı metninden çıkarılması yönündeki önergemiz reddedilmiştir. Madde, komisyondaki değişiklik önergesiyle birlikte son halini almış ve Yükseköğretim Kurumunun teklifi ve YÖK onayı doğrultusunda ihtiyaç görüldüğü takdirde kamu üniversitelerinde istihdam edilen öğretim üyelerinin yaş hadlerinin yetmiş beşe kadar uzatılabilmesi öngörmektedir. Maddenin yazımı son derece muğlaktır ve “kalmalarında kamu yararı görülen” öğretim üyeleri ibaresi, yeni kadrolaşmalara olanak yaratabilecektir. Bu madde uyarınca üniversite yönetimleri, ideolojik görüş ayrılığına düştükleri nitelikli öğretim üyelerinin görev süresini uzatmamakta, bunu da “kamu yararı” kavramıyla açıklamakta serbest bırakılmaktadır. Her ne kadar Batı ülkelerindeki “*emeritus profesörlük*” kavramına eşdeğer olarak görülse de, emeritus unvanı taşıyan akademisyenler, üniversitenin talebi ve ihtiyacı

doğrultusunda emeklilik yaşından sonra çalıştıkları süre içerisinde üniversiteden maaş ya da başka bir sosyal hak talep etmeden görevlerini sürdürmekte, yalnızca bilimsel araştırma projeleri kapsamında gelir elde edebilmektedir. Türkiye’de vakıf üniversiteleri akademisyenler için yaş sınırı koymadığı için, emeklilik yaşını geçmiş akademisyenler için maaşlı çalışma olanakları da fazlasıyla mevcuttur. Öte yandan devlet üniversitelerinde kadro almak için bekleyen çok sayıda genç akademisyen bulunmaktadır.

Daha önceki yasal düzenlemelerle yetmiş ikiye kadar çıkarılan bu yaş sınırını yetmiş beşe uzatmak, daha çok kadro sıkıntısına yol açacak ve birçok kamu üniversitesinde bölümlerin yapısına zarar verecektir. Maddede geçen ve öğretim üyelerinin sözleşmelerinin her yıl yenileneceğini öngören hüküm ise bu düzenlemenin yol açabileceği tartışmaları ve üniversitelerde kadro sıkıntılarını giderecek bir düzenleme sağlamamaktadır. Birçok üniversite bölümünde iç barışın bozulmasına yol açabilecek bu düzenleme, genç akademisyenlerin kadro sıkıntısından dolayı yurtdışına yönelmesine ve böylece nitelikli akademik personelin kaybına yol açacaktır.

Tasarının 16 ncı maddesindeki düzenleme netleştirilmeye ve kesin hükme bağlanmaya muhtaçtır. Organize sanayi bölgelerinde kurulan meslek yüksekokulları için öğrenci başına ilgili yükseköğretim kurumlarına, Yükseköğretim Kurulu bütçesine bu amaçla tahsis edilen ödenekten eğitim desteği “yapılabilir” hükmü idari takdir yetkisine bırakılmamalı, “yapılır” biçiminde değiştirilmelidir. YÖK bütçesine konacak ve asgari ücrete göre belirlenecek bir yasal oranla öğrencilerin desteklenmesi kamunun sorumluluğunda olmalıdır. Partimizin bu yöndeki önergesi iktidar tarafından reddedilmiştir.

Tasarının 17 nci maddesi bilimsel araştırma projelerine ilişkin ödeneklerin kullandırılmasında ve projede görevlendirilecek yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin alacağı burslarda 5102 sayılı kanun hükümlerine tabi olma hükmünü kaldırmakta, bursların miktarlarını yönetmeliğe bağlamaktadır. Bursların ve proje ödeneklerinin devlet güvencesi altına alınmadan yürütülebilmesinin tek yolu üniversitelerdeki bilimsel araştırma projeleri ve döner sermaye ile fonlanmaya çalışılması olarak gözüktüğü de, özellikle devlet üniversitelerinin neredeyse tamamının bütçe yapısı böyle bir düzenlemeye uygun değildir. Aynı zamanda kanunen hükme bağlanan bir standart bulunmadığında yapılacak ödemelerin eşit ve adil şekilde dağıtılıp dağıtılmadığına dair şüphelerin oluşması da mümkündür. Kanunda belirtilen standarttan bağımsız şekilde bütçe ve fonlama işlemlerinin yürütülmesi, harcanan paraların idaresi ve denetiminde zorluklara yol açabileceği gibi şeffaf olmayan uygulamalara da kapı aralamaktadır.

OSB’ler veya devlet üniversiteleri tarafından kurulan meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrenciler için söz konusu olan eğitim desteğinin verilip verilmeyeceği, verilecekse miktarını belirleme yetkisi Maliye Bakanlığı ve YÖK’ün takdirine bırakılmamalıdır. Dolayısıyla bu desteğin verilmesi ve miktarı tasarıda öngörülebilir ve belirli değildir.

Komisyon görüşmeleri sırasında, ülkemizde tüm kesimlerce kabul edilen orta derece nitelikli işgücünün yetişmesi açısından son derece önemli olan bu eğitim desteğinin miktarının asgari ücretin üçte biri oranında olmasına, takdire bağlı

olmaksızın eğitim yardımında belirlilik sağlanmasına, fıkrada eksik olan OSB'lerin de kapsama alınmasına ve uygulama esaslarının YÖK, Maliye Bakanlığı ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca müştereken belirlenmesine yönelik verdiğimiz önerge kabul edilmemiştir.

Tasarının 18 inci maddesi, tasarının ilk halinde olmamasına karşın, tasarıya son dakika önergesiyle eklenmiştir ve Genel Kurulda tasarı metninden çıkarılması gerekir. Düzenleme, akademisyen kökenli emekli milletvekillerine üniversiteye kadroyla dönme ve hem emekli milletvekili maaşı hem de öğretim üyeliği maaşı alabilmesi imkanını tanıyacağı yönünde kamuoyunda oluşan ciddi tepkiler nedeniyle geri çekilmelidir. 2547 sayılı yasanın 60 ncı maddesi'nin "a" fıkrası akademik unvana sahip milletvekillerinin, milletvekilliği görevleri sona erdikten sonra üniversiteye dönüşlerini düzenlemektedir. Bu fıkra 2004 yılında eklenen bir bent ile üniversiteye dönen milletvekillerine ders yükü zorunluluğu aranmadan ek ders ücreti ve sınav ücreti ile döner sermaye payı ödeneceği; bu ödemelerin dışında aylık, ödenek, tazminat ve benzeri herhangi bir ödeme yapılmayacağı hükme bağlanmıştır.

Tasarı maddesinden sonra gelmek üzere eklenen madde ile 2547 sayılı Kanun'un 60'ıncı maddesine "d" fıkrası eklenmiştir. Bu fıkra ile diğer kanunların 60 ıncı madde hükümlerine aykırı hükümleri uygulanmaz denilmektedir. Böylece milletvekilliği görevi sona eren öğretim üyelerine ayrıcalık tanınmıştır. Bu durum Anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır ve kabul edilemez. Ayrıca akademik yaşamda çalışma barışını bozucu niteliktedir.

AKP'nin geçmiş dönemlerde birkaç kez getirdiği ancak muhalefet partileri ve kamuoyu baskısıyla geri çektiği "öğretim üyesi emekli milletvekillerine, üniversiteye dönmeleri durumunda hem emekli aylığı, hem de üniversite maaşı ödemesi" teklifleri tutanaklardaki yerini korumaktadır. Bu bağlamda şimdi yapılan bu değişikliğin ileride, (belki de bu tasarının Genel Kurul tartışmaları sırasında) emekli milletvekili olan öğretim üyelerine çifte maaş yolunu açacağı aşikardır.

Ayrıca milletvekillerine tanınmaya çalışılan bu ayrıcalığın, Türkiye Şırnak'ta şehit edilen 13 askerine ağlarken ve şehitler henüz toprağa bile verilmemişken yapılması toplumun milli duygularını zedelemiş ve Yüce Meclis'e olan güveni temelinden sarsmıştır. Bu nedenlerle Cumhuriyet Halk Partisi bu düzenlemeye karşıdır ve yapılan bu hatadan Genel Kurul tartışmaları sırasında mutlaka dönülmelidir.

Tasarının 19 uncu maddesinde; temelde desteklediğimiz tasarının üretim reform kapsamında gördüğümüz teknoloji transfer ofislerinin kurulması ve araştırmacıların desteklenmesine dair kapsamlı düzenlemeler bulunmaktadır. Ancak bu kapsamlı maddenin "Yükseköğretim Kalite Güvencesi Sistemi ve Yükseköğretim Kalite Kurulu" kurmayı öngören EK Madde 35'teki düzenlemesi, Milli Eğitim Komisyon tutanaklarında da geçtiği üzere, kapsamlı bir YÖK ve üniversite reform yapılmadan beklenen sonuçlara ulaşmamıza engeldir. Biz, bir Kalite Kurulu kurulmasına karşı değil ancak 12 Eylül ürünü YÖK kaldırılmadan üniversitelerin özgürleşemeyeceğini, yükseköğretimde gerçek anlamıyla özerklik sağlanmadan kalitenin, nitelikli üretimin ve sanayi-üniversite işbirliğinin sağlanamayacağını savunuyoruz.

Tüm siyasi partilerin üniversite özerkliğine dair seçim beyannameleri mevcutken, yükseköğretim reformunu geciktirmenin, kamuoyunda açık bir tartışmaya girmeden yeni kurullar kurmanın, hedeflendiği kadar “kalite”yi getirmeyeceği açıktır. Bugün üniversitelerimiz açıkça özerklik, kadro güvencesi, ifade özgürlüğü sorunu yaşamakta, kadrolaşma arayışları ve hukuksuz ihraçlar bilimsel üretimin önüne geçmektedir.

Tasarının 19 uncu maddesiyle 2547 sayılı Kanuna eklenen EK 33 üncü madde ile ülkemiz yükseköğretim kurumlarında altı yıl fiili olarak öğretim üyeliği yapmış olanlardan alanıyla ilgili Ar-Ge niteliğinde çalışmak üzere yurt içinde ve yurt dışında bulunacaklara 1 yıl ücretsiz izin verilmesine yönelik düzenleme getirilmektedir. Düzenlemede ikinci defa ücretli izin kullanılabilmesi asgari altı yıl süreyle bir Devlet yükseköğretim kurumunda görev yapılması şartına bağlanmaktadır. Ancak düzenlemede AR-GE faaliyetleri kimi meslek ve uzmanlık alanlarında ve değişen teknolojik koşullarda bir yıldan fazla sürebileceği gerçeği göz ardı edilmiştir.

Bazı durumlarda AR-GE çalışmasını önemli noktalara taşıyabilecek bir öğretim üyesinin, yasanın sınırlayıcı 1 yıllık ücretli iznine tabi kalmak yerine, fakültesinin de izniyle, ikinci bir yıllık ücretli iznini kullanabilecek bir yasal altyapıya kavuşturulmasına yönelik teklifimiz kabul edilmemiştir.

Tasarının 19 uncu maddesinin “EK 38 inci maddesi”nde düzenlenen “Araştırma Görevlisi İstihdamı” başlıklı madde, üniversitelerde genç akademisyenlerin işine büyük ölçüde son vermeye dönük bir hazırlığa işaret etmektedir. Bu fıkranın tasarıdan çıkarılması yönündeki önerimiz reddedilmiştir.

Ayrıca, akademisyenlerin özlük haklarına ilişkin düzenlemelere katkı koymak için komisyon görüşmelerine katılan dernek ve sendika temsilcilerine söz hakkı dahi verilmemiştir. Araştırma görevlilerinin geçici statüyle atanmasını ve atanmaların en fazla yüzde 20’lik bir bölümünün kendi kurumlarına yerleşebilmesine imkân tanıyan değişiklik, büyük sorunlara ve hak kayıplarına yol açacak niteliktedir. Bu düzenlemenin kabul edilmesi durumunda araştırma görevlilerinin daimi statülü kadroları ellerinden alınacaktır. Bu durumda araştırma görevliliği statüsü güvencesiz hâle gelecektir. Türkiye’de doktora aşamasındaki birçok akademisyene bu kadro dahi verilmek istenmemekte ve doktora sonrası işsiz kalmalarına yol açabilecek “50/d” olarak bilinen geçici statülü kadro verilmekte, bu kadrolar için de her yıl sözleşme yenilenmektedir.

ABD ve Almanya gibi akademik kadro sayılarının yüksek ve hareketliliğin fazla olduğu ülkelerde, doktora öğrencisinin kendi yetiştiği okulda kadro almadan farklı okullarda çalışması ve böylece akademisyenlerin daha fazla ortamda daha iyi yetişmesini amaçlayan bir yaklaşım mevcuttur. Ne var ki, Türkiye’deki kadro darlığı, okullar arasındaki kalite uçurumu ve kadro bekleyen doktora aday sayısı hesaba katıldığında bu düzenlemenin yararlı olması beklenemez. Üstelik araştırma görevlilerinin yalnızca yüzde yirmisine kadro imkânı verilmesi, rekabet şartlarını olumsuz etkileyecek, kişisel iltimas yoluyla yapılacak atamaların önünü açarak hem akademideki kaliteyi düşürecek hem de üniversitelerin saygınlığına gölge düşürecektir. Kadro kısıtlaması, çalışma aşamasında aynı sınıfta yer alan öğrencileri rakip, hatta düşman hâline getirebilecektir. Özellikle takım çalışmasının yaygın

olduğu sosyal bilimler alanlarında bu durum telafisi imkânsız zararlara yol açacak, *mobbing* vakalarını arttıracaktır.

Yine 19 uncu madde kapsamında, “EK MADDE 34” ile doktora sonrası araştırmacıların istihdamına dair hükümde azami maaş seviyesinin ve genel maaş miktarlarının belirlenmesinin YÖK’e bırakılması büyük bir belirsizliğe yol açacaktır. Bu düzenleme, asgari ücret seviyesinde dahi doktora sonrası araştırmacı istihdamının önünü açarken, araştırmacının başka bir gelire sahip olması da engellenmektedir. Araştırma görevlileri ve doktora sonrası araştırmacıların hak ettikleri şartlardan yoksun bırakılması, ülkemizin batısındaki prestijli üniversitelerde kadro bulamayan genç ve dinamik akademisyenleri, doğu ve taşra kesimlerinde bulunan fakat henüz gerçek bir üniversite gibi faaliyet gösteremeyen kurumlara mahkûm edecektir. Ülkedeki akademik eşitsizliklerin çözümüne dair kapsamlı bir düzenleme yapılması gerekirken, bu maddedeki hükümler yeni eşitsizliklere kapı aralamaktadır. Bu düzenlemenin hayata geçirilmesi durumunda daha çok akademisyen adayının işsiz kalması muhtemeldir.

Tasarının 20 nci maddesiyle üniversitelere lisans düzeyinde eğitim veren üniversitelerin fen bilimleri ve mühendislik fakültelerinde okuyan öğrencilerin bir yarıyılını işyerinde geçirmelerini zorunlu hale getirme yetkisi verilmektedir. Düzenlemede uygulamalı eğitim süresince öğrencilere ödenecek ücret asgari ücretin %35’i olarak belirlenmiştir. Ancak yaşam koşulları ve sanayi kuruluşlarının birçok şehirde yurtlara, kampüslere, evlere uzaklığı dikkate alındığında bu tutar oldukça düşük kalmaktadır.

Komisyon görüşmelerinde, uygulamalı eğitim süresince öğrencilere ödenecek ücretin asgari ücretin yarısı olmasına, bu ödemenin dışında öğrenciye ek bir ödeme yapmak isteyen işveren olursa, bu ödemelerin gelir vergisinden muaf sayılmasına ve doğacak sigorta prim farkının Hazine tarafından karşılanmasına yönelik önerimiz kabul edilmemiştir.

Tasarının 22 nci maddesi ve ilişkili olduğu 81 inci maddesi, 23 üncü maddesi; Milli Eğitim Komisyonunun uzmanlık alanında olup, komisyonumuzla ve tasarının içeriğiyle ilgisizdir. Yüzüncü Yıl Üniversitesi ve Acıbadem Üniversitesi’nin adının son dakika önergesiyle değiştirilme girişimi; ayrıca Yükseköğretim Kurulu Kararı ile yeni daire başkanlıkları kurulabileceğinin hüküm altına alınması, Komisyon Başkanlığının kendi gündemine sahip çıkamadığını, ihtisas komisyonlarının iktidar tarafından yok sayıldığını göstermiştir.

Tasarının 24, 25 ve 26 nci maddeleri TRT payına ilişkin düzenlemelerdir. Tasarının sadece TRT katılım payını sanayi işletmelerinden kaldıran madde fıkrası tasarının ilk halinde mevcut olup diğer maddeler geceyarısı son dakika önergesiyle getirilmiştir. Mevcut TRT gelirlerini yasa hükmü haline getiren, hakkaniyete aykırı içeriğe ya da ceza tutarlarında indirim giden içeriğe sahiptir. Tasarının TRT gelirlerine ilişkin sonradan eklenen maddelerinin Üretim Reformu ile ilişkisi yoktur.

Tasarının 25 inci maddesinin 2 nci fıkrasıyla sanayi siciline kayıtlı işletmelerin elektrik kullanımlarından kesilen TRT katılım payının kaldırılmasına yönelik düzenleme getirilmektedir. Ancak elektrik faturalarına yansıtılan TRT katılım payının kaldırılması sadece sanayi işletmelerinin değil, tarım ve hizmetler sektörünün

farklı kollarında üretim faaliyeti gösteren gerçek ve tüzel kişilere kadar her kesimin ortak talebidir. Bu doğrultuda elektrik kullanımındaki TRT katılım payının tüm üretim alanlarında kaldırılmasını amaçlayan önergemiz Komisyon görüşmelerinde iktidar tarafından reddedilmiştir. Tasarının ilk halinde yer almayan ve geceyarısı önergesiyle getirilen bir başka düzenleme, tasarının 25 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen ve karşı çıktığımız TRT bandrolü uygulamasıdır. 28.06.2016 tarihli Bakanlar Kurulu Kararıyla alınan ve cep telefonlarında yüzde 6, tablet ve bilgisayarlar da yüzde, kara taşıtlarında binde 4, diğer taşıtlarda binde 1, uydu ve set üstü medya alıcılarında yüzde 10, diğer her türlü cihaz için yüzde 10 bandrol bedeli, açılmış davaların üzerine kapatmak ya da açılacak davalara karşı önlem almak için, usulüne aykırı toplanan ve son derece adaletsiz bir gelir kalemi olan bandrol bedelini artık yasa hükmüne kavuşturmuştur. Tüketiciden alınan bu yüksek bandrol bedelini yasa hükmü haline getirmek için çelişkili iki önerge gerekçesi sunulmuş ve “hatalı” diye değiştirilen önergenin gerekçesinde gerçek niyet açığa çıkmıştır. Yanlış yazıldığı iddiasıyla düzeltilen gerekçe şöyledir: ‘... Bandrol ücretinin, cihazların içerisinde yer alan radyo-TV alıcısına denk gelen bedel üzerinden değil, cihazın tamamının bedeli üzerinden hesaplanacağı hususuna açıklık kazandırılmıştır.’ İktidar, itiraf gibi önerge gerekçesini daha sonra geri çekmiş ve makyajlanmış, asıl niyeti gizlenmiş önergeyi komisyona sunmuştur.

TRT gelirleri kanunla düzenlenmesi gerekirken 2016 tarihli Bakanlar Kurulu Kararıyla bandrol bedellerini usulsüzce, hakkaniyete aykırı bir oranla ve yöntemle toplayan iktidar, cihazların taşıdığı alıcıların bedelini ya da belli bir kısmının değil, o cihazın tamamının etiket fiyatı üzerinden bandrol bedeli saptayarak bir kez daha TRT gelirlerini hakkaniyete aykırı, yüksek bir tarifeye toplamaya yönelmiştir. TRT’nin yayıncılık anlayışı ve tek bir siyasi partinin yayın organı olarak hareket eden tavrı ortadayken, TRT katılım payı tartışmalı olan bir kurumun bir de hakkaniyete aykırı olan bu bandrol bedelini yasa zırhı altına almaya çalışması son derece yanlıştır. TRT gelirlerini düzenleyen kanundan sanayicilerin TRT payı çıkarılırken, TRT bandrol bedelleri eklenmiştir. Tasarının bandrol bedellerine ilişkin fıkrasının madde metninden çıkarılması ve Üretim Reform Paketi kapsamında, elektrik faturalarına yansıtılan yüzde 2’lik TRT katılım payının tüm üretim alanlarında kaldırılması gerekmektedir.

Tasarının 28 inci maddesiyle getirilen düzenleme, Üretim Reform Paketiyle ilgisi bulunmayan ve tasarıya Komisyonumuzda son dakikada eklenen, Tarım, Orman ve Çevre Komisyonunda görüşülmediği için karşı çıktığımız bir hükümdür. Orman Genel Müdürlüğünden oduna dayalı orman alanların maliyetlerine ilişkin hesaplamalar ve konunun ormancılık boyutu Plan ve Bütçe Komisyonu ile Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonunun görev alanına girmektedir.

Tasarının 29 uncu maddesinde getirilen düzenleme ile staj tanımı daraltılması ve böylece sadece yükseköğretim kurumlarında staj yapan öğrencilere staj ücreti ödenmesinin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu durum, mahkeme kararlarının önüne yasayla geçmek suretiyle önlem alınmasıdır. Yasa boşluğunun mahkemelerce öğrenciye uygulamalı derslerin ücretlerinin ödenmesine hükmeden kararı uygulanacağı yerde, bu maddeyle ödemelerin önüne geçilmek istenmekte, dava kazanan öğrencilerin ve diğer öğrencilerin emsal oluşturacak bu karar üzerinden hareket etmesi engellenmek istenmektedir. Hukuk devletinde olması gereken, yargı kararlarının önünün bu gibi girişimlerle, yasalara yeni tanımlar eklemek suretiyle

kapatılması değil, bu yargısal kararların ivedi uygulanması ve mağduriyetlerin tazminidir. Komisyon görüşmelerinde bu düzenlemenin tasarı metninden çıkarılması için verdiğimiz önerge kabul edilmemiştir.

Tasarının kıyıları kapsayan 31 ve 32 nci maddeleriyle ilgili olarak;

Komisyonu gönderilen tasarının ilk halinde, çevreyi korumayı amaç edinmiş Kıyı Kanununun, endüstri bölgeleri ya da sağlık tesisleri kurmak amacıyla esnetilmesinin önü açılmaktaydı. Kıyıları ve zeytinlikleri yapılaşmaya karşı korumakla yükümlü yasakoyucunun, kanunlara sürekli istisnai hükümler eklemek suretiyle, o kanunların ruhunu ve özünü boşaltmaya, kıyılarda yapılaşmaya izin verecek düzenlemeye gitmesi oldukça yanlıştır. Komisyon görüşmelerinde ifade ettiğimiz bu görüşler doğrultusunda verilen bir önerge ile madde düzeltilerek, düzenleme Trabzon İli ile sınırlandırılmıştır. Ne var ki, maddenin Trabzon ile sınırlandırılmasını yeterli görmüyoruz, maddenin tasarı metninden çıkarılması ısrarımızı sürdürüyoruz.

Tasarının 35 inci maddesi özelleştirme uygulamalarına ilişkin olup tasarının ilk halinde yer almamaktadır. Son dakika önergesiyle hiçbir tartışmaya olanak tanınmaksızın komisyonda AKP Milletvekillerinin oylarıyla kabul edilmiştir. Düzenlemenin tasarı metninden çıkarılması gerekmektedir. Söz konusu madde ile bugüne kadar ve bundan sonrası için de özelleştirme kapsamına veya programına alınan kamu kuruluşlarında Özelleştirme Kanunu çerçevesinde şirket birleştirmesi veya ayrı bir şirket kurarak varolan kamu kuruluşunun bu kurulan şirkete devri esnasında ortaya çıkmış bir yasadışı uygulamanın sonuçları ortadan kaldırılmak ve kamu zararına yol açan kişilere rücu edilmesi gereken bedellerden vazgeçilmesi istenmektedir.

Bilindiği üzere, 6356 Sayılı Kanun ile bir işletmede veya işyerinde toplu sözleşmenin yürürlüğe girmesi halinde bu işletmede/işyerinde yetkili sendikanın kendisinde bulunan üyelik fişlerini işverene ibraz etmesinden ve sendika üyelik aidatlarının sendikanın belirteceği hesaba aktarılmasını talep etmesinden itibaren işverenler bu aidatları çalışanların ücretlerinden ve aylıklarından kesmek ve ilgili hesaba aktarmak zorundadır. Ödenmesi gereken aidatı kesmeyen veya kesmesine rağmen bir ay içinde ilgili işçi sendikasına ödemeyen işveren, bildirim şartı aranmaksızın aidat miktarını bankalarca işletme kredilerine uygulanan en yüksek faiziyle birlikte ödemekle yükümlüdür. Bu açık hüküm kamu ve özel sektör işyerlerinin tamamı açısından uyulması zorunlu bir hüküm olup yaptırımını açıklar.

Yine İş Kanunumuzun 6 ncı maddesinde şirket birleşmelerinde veya şirket devirlerinde işçinin hak ve yükümlülüklerinin devir sözleşmesinde aksi bir hüküm bulunmadığı takdirde devam edeceği de açık olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla şirket devirlerinde de işveren veya işveren vekilleri her ne şekilde olursa olsun sendika aidatlarını ödemek zorundadır.

Hal böyle iken bir kamu kurumunun 4046 Sayılı Özelleştirme Kanunu çerçevesinde salt özelleştirme programına alınması ve 20 nci maddesi gereğince özelleştirmeye hazırlık olarak işletmelerinin ayrı ayrı veya bazı işletmelerinin birleştirilerek ayrı bir şirket olarak tanımlanma çalışmalarının bu işletmelerde bu esnada çalışan işçilerin ve kamu görevlilerinin sendika aidatlarının ödenmemesinin

gerekçesi olamaz. Böyle bir durum ortaya çıktığında ise idare hukukumuz ve Anayasamız bu konuyu açık bir biçimde düzenlemiştir.

Anayasamızın 129 uncu maddesine göre kamu görevlileri Anayasa ve kanunlara uygun hareket etmek zorundadırlar. Kanunla belirlenen yükümlülüğe aykırı davranan kamu görevlisi kendi kusuru çerçevesinde Anayasaya aykırı olan bu idari işleminden dolayı yine Anayasamızın 129 uncu maddesine göre, kamu zararını ödemekle yükümlüdür. (Anayasa m. 129: “Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir.”) İlgili kamu görevlileri bunun bir kusur olmadığını, siyasi iktidar tarafından verilen yazılı emir üzerine bu işlemlerini yerine getirmediğini belirtebilirler. Anayasamızın 137 inci maddesinde de açık bir biçimde konusu suç olan kanunsuz bir emirin yerine getirilmemesi gerektiği belirtilmektedir. Dolayısıyla ortada yine bir kusur sorumluluğu bulunmaktadır.

Yine Anayasamız, 160 ncı maddesinde Sayıştaya bu kusurun tespitini ve gerekli işlemleri yapma yükümlülüğü getirerek bu tür bir kamu zararının ortaya çıkmasında görevli olan makamı da tanımlamıştır. Yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik bir kanun tasarısına bir gece yarısı verilen bir önergeyle eklenen bu düzenleme Görüldüğü üzere Anayasa'nın 129, 137 ve 160 ncı maddelerine açık bir biçimde aykırıdır. Anayasamızda belirtilen bu hükümler Yine 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim Yasasının 71 nci maddesi ile Sayıştay Kanununun 7 nci maddesinde de açık bir biçimde düzenlenmiş ve kusur nedeniyle ortaya çıkan kamu zararının bundan sorumlu olan kamu görevlisinden tahsil edileceği belirtilmiştir.

Söz konusu 35 inci maddede belirtilen durum da açık bir biçimde özelleştirme sürecindeki kamu kurumunda çalışmakta olan kamu görevlilerinin kusurlu bir biçimde kamu zararının ortaya çıkmasına neden olmalarıdır. Bu kusur nedeniyle idare ilgili sendikaya ödenmemiş aidatı ödeyeceği gibi ayrıca bankalarca işletme kredilerine uygulanan en yüksek faizi de ödeyecektir. Bu faiz ödemesi de açık bir biçimde kamu zararındır. İdare Hukuku açısından özel kanun olan 6085 Sayılı Kanun ve 5018 Sayılı Kanunun açık hükümleri bulunurken bu kanunların ilgili hükümleriyle çelişen bir kanunun sadece bir kamu kurumu olan özelleştirme idaresi için düzenlenmesi de hukuki olarak bu düzenlemenin usul açısından da anayasaya aykırılığı sonucunu doğuracaktır. Bu nedenle söz konusu düzenlemenin kanun tasarısından çıkarılması gerekmektedir.

Belirtilen sebepler ışığında söz konusu düzenlemenin kanun tasarısından çıkarılması gerekmektedir.

Tasarının 36 ve 37 nci maddeleri üretim reform paketiyle doğrudan ilgisi olmayan **mera alanlarını** endüstri bölgelerine, teknoloji geliştirme bölgelerine, OSB'lere, serbest bölgelere, yerleşim yerlerinin dışına taşınmasına karar verilecek sanayi sitelerine ve sanayi tesislerine açmayı hedeflemektedir. Komisyon görüşmelerinde mera ile ilgili maddelerin tasarıdan çıkarılması önergelerimiz reddedilirken, iktidar partisi milletvekillerinin önergesiyle münferit sanayi işletmeleri bu hükümden istisna tutulmuştur.

Meraların tarım ve hayvancılık faaliyetindeki yeriyle sanayinin kurulması ya da genişlemesini birbirine alternatif sayan anlayış, sanayi ile tarımın iç içe, birbirini besleyen yanını yok saymaktadır. Bu tasarının kıyı ve zeytinlik sahalarda yapılaşma, tesisleşme öngören maddelerinin meralardaki uzantısı olan düzenleme, tarımsal ve hayvansal ekonomiye zarar verebilecek, etki analizleri yeterince yapılmadan yasalaştırılmak istenmektedir.

Tasarının ilgili düzenlemesi tarım ve hayvancılık bakımından plansızlaşmanın bir ürünü olup zeytinlik sahalarının ve kıyıların imara açılması konularında olduğu gibi, yine kamuoyunun yoğun tepkisini çekmiştir. Kent içindeki sanayi sitelerinin yerleşim yeri dışına çıkarılması için uygun hukuki ve ekonomik koşullar oluşturulmadan mera alanlarının imara açılması, sürdürülebilir bir kent planına, ticari hayatın olağan akışına, sürdürülebilir bir sanayi politikasına da zarar verecektir.

Ayrıca tasarıda endüstri bölgeleri, organize sanayi bölgeleri, teknoloji geliştirme bölgeleri, serbest bölgeler ile sanayi siteleri için ihtiyaç duyulan alanlar için mera vasfının değiştirilmesi halinde **ödenecek ot bedeli** kaldırılmakta, sürdürülebilir bir hayvancılık politikasının olmazsa olmazlarından birisi olan meralar, hatalı bir yerleşim ve imar anlayışına kurban edilebilecektir.

Cumhuriyetimizin ilk yıllarında 44 milyon hektarla ülke yüzölçümünün yüzde 56'sını oluşturan mera alanları, günümüzde 14,6 milyon hektara, ülke yüzölçümünün yüzde 19'una gerilemiştir. Mera alanlarındaki bu gerileme söz konusu tasarı ile artacaktır. Bir yandan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından mera hayvancılığına yüzde 50 hibe desteği verileceği ilan edilirken öte yandan meraların ot parası bile alınmaksızın tesisleşmeye açılması kabul edilemez.

Türkiye bir yandan mera alanlarını hatalı bir sanayileşme anlayışına, turizme, toplu konuta tahsis ederken öte yandan yurtdışından milyarlarca dolarlık yem ham maddesi ve saman ithal etmektedir. Son altı yılda canlı sığır, koyun ve keçi ile sığır eti için 4,5 milyar dolar bedel ödenmiştir. Bu politikalarla hayvancılıkta sürdürülebilirlik asla sağlanamaz. Ülkemizin hayvancılıkta dışa bağımlılıktan kurtulması için öncelikle meraların amaç dışı kullanımı önlenmeli; bu alanlar ıslah edilerek yetiştiricilerin kullanımına sunulmalıdır. Meralar ile ilgili maddelerin esas ilgili ihtisas komisyonu olan Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu'nda görüşülerek olgunlaştırılmasına olanak tanınmaması bir diğer önemli eksikliktir. Bu gerekçelerle ilgili iki maddenin tasarı teklifinden çıkarılmasını öngören değişiklik önergelerimiz AKP'li milletvekillerinin oyları ile reddedilmiştir. Meralar ile ilgili doğrudan olumsuz sonuç doğurması muhtemel bu iki maddenin tasarı metninden kesinlikle çıkarılması gerekmektedir.

Tasarının 39 uncu maddesi Organize Sanayi Bölgeleri Kanun'unun tanımları düzenleyen maddesinde değişiklik öngörmektedir. 4562 sayılı Kanuna 20/02/2014 tarihli ve 6525 sayılı Kanun'la getirilen "Finansal Kiralama Şirketi" tanımının eksik kalması nedeniyle yapılan itirazlar dikkate alınmak suretiyle sadece altı gün sonra 26/02/2014 tarihli ve 6527 sayılı Kanun'la eklenen madde ile "Katılım, kalkınma ve yatırım bankalarınca bu Kanun kapsamında finansal kiralama işlemleri yapılabilir." hükmü getirilmiştir. Komisyondaki önergemizle 4562 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin "c) Finansal Kiralama Şirketi: 6361 sayılı Kanun kapsamında kurulan finansal kiralama şirketleri ile katılım, kalkınma ve yatırım bankalarını," şeklinde değiştirilmesi teklif edilerek "Finansal Kiralama Şirketi" tanımını genişleten bu hususun dikkate alınarak ek 2 nci maddeyi de

kapsayan bir tanım öngörülmüş ve bu geniş tanım neticesinde ek 2 nci maddenin yürürlükten kaldırılması öngörülmüştür. Zira kaldırılması öngörülen ek 2 nci madde "Katılım, kalkınma ve yatırım bankalarınca bu Kanun kapsamında finansal kiralama işlemleri yapılabilir." hükmünü içermekte olup 2 nci maddedeki tanımda zaten yer bulmuştur. Ancak ilgili değişiklik önergemiz AKP'li milletvekillerinin oyları ile reddedilmiştir.

Tasarının 40 ıncı maddesinde kapsamlı değişiklik öngören önergemiz kısmi kabul görmüş ve OSB alanlarındaki ruhsatsız veya ruhsata aykırılığı tespit edilen yapıların yıkım faaliyetinin Bakanlık talimatı üzerine Valilik veya kaymakamlık tarafından yapılacağı, yıkım bedelinin yapı sahibi tarafından karşılanacağı hususu oybirliğiyle kabul edilmiştir. Bu sayede OSB'lerin kendi imkanlarıyla gerçekleştiremeyeceği yıkım işi için kamudan bedeli karşılığında destek alınacak, aynı zamanda OSB yönetimlerini yıkım konusunda karar alınan yapı sahipleriyle yıkım anında karşı karşıya getirmek, istenmeyen sonuçlara yol açabilecekken bunun önüne geçilmiştir.

Tasarının kapsamıyla doğrudan ilgili olan ve 41 inci maddede yeni madde ihdası içeren önergemiz kabul görmüştür. Değişiklikle genel kurul aşamasında da OSB'lerin kamulaştırma yaptırabilmelerine kanuni dayanak oluşturulması, kamu yararı kararı için başvurunun yönetim kurulu tarafından yapılması ve ayrıca 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu uyarınca oluşturulan kıymet takdir ve uzlaşma komisyonlarında, OSB'nin temsilcisine yer verilerek OSB'nin adına yapılacak kamulaştırma sürecini kendi çalışanları vasıtasıyla izleyebilmesine imkân sağlanması amaçlanmıştır.

Tasarının 42 nci maddesiyle değiştirilen 4562 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Vali, müteşebbis heyette bulunması durumunda yedek üye uygulamasından istisna tutulur" cümlesinin tasarı metninden çıkarılmasını ve maddenin son fıkrasının aşağıdaki "Yönetim kurulu üyeleri, yönetim kurulu üyesi oldukları OSB haricinde, birden fazla OSB'nin müteşebbis heyetinde ve denetim kurulunda görev alamazlar." şeklinde değiştirilmesini öneren değişiklik önergemiz AKP oyları ile reddedilmiştir. Oysa 4562 sayılı Kanunun tasarıyla değiştirilen üçüncü fıkrasında "vali hariç" ibaresine yer verilmek suretiyle valiler, ikinci fıkrada geçen "Müteşebbis heyette yer alan üyelerin dört yıl için seçileceği, üyelikten düşen veya ayrılan üyenin yerine geçecek yedek üyenin kalan süreyi tamamlayacağı" yönündeki düzenlemenin dışında bırakılmıştır. Bu nedenle "Vali, müteşebbis heyette bulunması durumunda yedek üye uygulamasından istisna tutulur." hükmüne yer verilmesine gerek kalmadığı düşünülmektedir.

Ayrıca, tasarıda öngörülen ve 4562 sayılı Kanun'un 7 nci maddesine eklenen son fıkra, OSB organlarında görev alanların, vali hariç diğer OSB'lerin organlarında görev alamayacağını düzenlemektedir. Müteşebbis heyet veya genel kurullar, OSB'lerin en yüksek karar organıdır. Katılımcıların tamamı aslında OSB genel kurulu üyesi ve görevlisidir. Tasarı, genel kurul aşamasında olan OSB'lerin katılımcılarının dahi diğer OSB'lerin organlarında görev alamayacağını ifade etmektedir. Diğer yandan, bir OSB'nin organında görev alan bir kişinin, bir başka OSB'nin organında görev alması yasağının fazlasıyla sınırlayıcı olacağı bir gerçektir. Önergeyle, bir OSB'nin yönetim kurulunda görev alan kişinin, bir başka OSB'nin yönetim kurulu üyesi olamayacağı düzenlenirken ancak bilgi ve tecrübelerin paylaşılması amacıyla

bir diğ er OSB'nin mü teş ebbis heyetinde veya denetim kurulunda görev alması mümkün hâ le getirilmek istenmiştir.

Tasarının 46 ncı maddesine dair önergemiz kabul edilmiştir. Bu sayede OSB bünyesindeki işletme iflas erteleme talebinde bulunduğu takdirde, OSB yönetimlerinin piyasadan satın alarak işletmelere sunduğ u elektrik, su ve doğ algaz bedellerini iflas erteleme talebinde bulunan işletmeden tahsil etmesine bir engel olmayacağı hükme bağlanmıştır. Bu yolla OSB'lerin tahsilatında süreklilik sağ lanması amaçlanmıştır.

OSB'ler, katılımcıları hakkında mahkemelerce verilen iflas erteleme kararları sebebiyle piyasa şartlarında bedelini ödeyerek satın alıp katılımcılara verdikleri elektrik, su ve doğ al gaz hizmet bedellerini tahsil edememekte ve bu durum özellikle üretimde olan işletme sayısı bakımından yeterli dü zeye ulaşmamış OSB'lerin gelirlerinin giderlerini karşılayamamasına yol açmaktadır. Bir OSB'de iflas erteleme kararı almış işletme sayısının fazlalığı veya iflas erteleme kararı almış işletme veya işletmelerin OSB'ye olan ödeme yükümlülüklerinin büyüklüğü OSB'yi zora sokabilecektir. Ayrıca iflas erteleme aşamasında yaşanabilecek hileli işlemler nedeniyle OSB'ler alacaklarının tahsili sorununu yaşayacaktır. Bu nedenle, OSB'lerin bedelini ödeyerek satın alıp katılımcıya verdiği elektrik, su ve doğ al gaz hizmetinin tahsilatında istikrar ve süreklilik sağ lanabilmesi amacıyla İcra ve İflas Kanununa istisna getirilmiştir.

Tasarının 49 uncu maddesiyle değ iş tirilen 4562 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinin "Arsa tahsis ve satışları, mü teş ebbis heyetin veya genel kurulun belirleyeceği prensipler çerçevesinde yönetim kurulu tarafından yapılır ve Bakanlığ a tahsis veya satışı takip eden ayın ilk haftası içerisinde bilgi verilir." şeklinde değ iş tirilmesini öneren değ iş iklik teklifimiz AKP Milletvekillerinin oyları ile reddedilmiştir. Oysa 4562 sayılı Kanun çerçevesinde OSB'lerin direkt olarak arsa satışı yapmalarına imkân bulunmamaktadır. Kanunda yer alan hükümler gereğince OSB tarafından katılımcıya öncelikle arsa tahsisi yapılmakta, mevzuatta öngörülen koşulların gerçekleşmesini mü teakip tapuları verilmek suretiyle mülkiyetleri devredilmektedir. Bu nedenle değ iş iklik önergesi ile "arsa satışları" başlıklı 15'inci maddenin arsa tahsisinden bağımsız uygulanması mümkün olmayıp maddenin bu gerçekliğ e uygun hâ le getirilmesi amaçlanmıştır. OSB'lerde genel kurula geçildikten sonra yapılacak tahsis ve tapu devri işlemleri için "arsa tahsis ve satışları konusunda prensipleri belirleme" yetkisinin genel kurulda olduğ u hususunun da maddede belirtilmesi amacıyla verdiğimiz önerge iktidar partisi oylarıyla reddedilmiştir.

Tasarının 51 inci maddesinde verdiğimiz kapsamlı önerge iktidar partisi tarafından kısmi kabul görmüştür. 4562 sayılı Kanun 18 inci maddesinin birinci fıkrasında değ iş iklik öngördük. Buna göre; 4562 sayılı Kanun çerçevesinde "arsa tahsisi" esas itibariyle katılımcılara yapılmakla birlikte, 18 inci maddenin son fıkrasında yer alan düzenlemede de olduğ u gibi, katılımcı vasfı olmayan kurum ve kuruluşlara yapılan kullandırmalar için de "tahsis" deyimini kullanılmaktadır. O nedenle maddenin ilk fıkrasının "Katılımcılara" ibaresiyle başlamasının uygun olmadığı düşünölmektedir. 4562 sayılı Kanunun uygulanmasıyla ilgili usul ve esasları yönetmelikle belirleme yetkisi yine bu tasarının farklı bir maddesindeki düzenlemeyle zaten Bakanlığ a ait olacaktır. Bu nedenle fıkra metninden "Bakanlık tarafından

çıkarılan" ibaresinin çıkarılması önergemiz Komisyonumuzda oybirliğiyle kabul edilmiştir. Ayrıca, yine bu kabul edilen önergemizle düzenlendiği üzere, arsa tahsis işleminin fiilen müteşebbis heyet tarafından tesis edilmesi mümkün değildir. Kanunun 15 inci maddesi ile de paralellik sağlanması ve tahsis işleminin müteşebbis heyetin veya genel kurulun belirleyeceği prensipler çerçevesinde yönetim kurulu tarafından yapılacağı bunun da süresinde Bakanlığa bildirileceği hükmüne yer verilmesini sağlamak amacı ile verdiğimiz önergenin birinci fıkrası ile ilgili kısmı kabul edilmiştir. Tasarının aynı maddesinin 10 uncu fıkrasında yer alan "hizmet ve destek alanları" ibaresinin metinden çıkarılması ve "parsel" ibaresinin "sanayi parseli olarak değiştirilmesi, ayrıca maddede belirtilen faaliyet konularının değişmesi veya hisse oranının %51'in altına düşmesi durumlarında, katılımcıya ait işyerinde faaliyette bulunma şartlarını kaybeden şirketin artık o işyerinde faaliyette bulunamayacağı, katılımcının sorumluluğu ve uygulama esaslarının yönetmelikle belirlenmesi amacıyla verdiğimiz önergeler iktidar partisi oylarıyla reddedilmiştir.

Tasarının 54 üncü maddesinde, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan tanım düzeltmelerine dair değişiklik önergelerimiz Komisyonunda kabul edilerek metne işlenmiştir.

Tasarının 55 inci maddesinde, 4562 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasının, Anayasanın 38 inci maddesinde ifadesini bulan "Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz." hükmüyle ve Türk Ceza Kanunuyla (TCK) uyumlu biçimde kanunlaşması, masumiyet karinesinin OSB Kanununda eksiksiz yer alması amacıyla verdiğimiz önerge kabul edilmiştir. Tasarıda görevleriyle ilgili suçlamalardan dolayı haklarında kovuşturma başlatılan OSB ve OSBÜK organ üyeleri ile personelinin Bakanlık tarafından tedbiren süresiz olarak görevden uzaklaştırılabileceği ve sonuçları düzenlenmiştir. Halbuki görevden uzaklaştırma, hazırlık soruşturması aşamasında soruşturmanın selameti için başvurulmuş geçici bir tedbir olup, delillerin soruşturma aşamasında toplanmış olması nedeniyle yargılama safhası olan kovuşturma aşamasında kural olarak bu tedbire başvurulmaz. CMK'nın 175 inci maddesi de kovuşturma evresini "iddianamenin kabulüyle, kamu davası açılmış olur ve kovuşturma evresi başlar" ifadesiyle tarif etmiştir. Kovuşturma yani yargılama aşamasında görevden uzaklaştırmaya başvurulması, Anayasanın 38 inci maddesinde ifadesini bulan "Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz." hükmünün ve TCK ile güvence altına alınmış masumiyet karinesinin ihlali anlamına gelecektir. Kabul edilen önergemizle, kanun yoluyla kurulacak bu ihlalin önüne geçilmiş, soruşturma aşamasında Bakanlık tarafından geçici olarak görevden uzaklaştırma, ağır cezayı gerektiren bir fiilden dolayı dava açılması (kovuşturmaya başlanması) durumunda, yargılama sonuçlanıncaya dek mahkemece görevden uzaklaştırmaya karar verilmesi düzenlenmiştir. Ayrıca, soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığına ya da mahkûmiyete karar verilmemesi hallerinde, görevden uzaklaştırılmış olanların, varsa kalan görev sürelerini tamamlamaları öngörülmüştür.

Tasarının 56 ncı maddesinde, OSB'lerin kendi kendilerini yönetebilme olanaklarını genişletecek önergemiz iktidar milletvekillerinin oyçokluğuyla reddedilmiştir. Tasarı, OSB'lerde genel kurula geçişin ön şartı olan katılımcıların 2/3'ünün yapı kullanma izni almış olma şartını kaldırmış ve bir anlamda genel kurula geçiş kolaylaştırılmış gibi görünse de, genel kurula geçiş bakımından yeni bir zorluğa yol açılmıştır. Katılımcıların 1/3'ünün iş yeri açma ve çalışma ruhsatı almış olması

şartı tasarıda 1/2'ye çıkarılarak genel kurula geçiş ikinci şart yönünden ağırlaştırılmaktadır. Böylece müteşebbis heyeti ve dolayısıyla yönetim kurulu görevini, meslek odası meclisi üstlenmiş olan OSB'lerin, bölge sanayicisi/katılımcısı olmayan kişiler tarafından (daha çok sanayici olmayan hizmet erbabı) yönetilmesine daha uzun süre devam edilecektir. Önergemizle, sanayiciler kendilerini yönetecek kişileri seçme ehliyetine sahip olduğundan, görevlendirme veya atama yerine, OSB'lerin kendi seçtikleri yöneticiler tarafından yönetilmelerinin önünün açılması hedeflenmiştir. Sunduğumuz önergeyle, bölge sanayicisine güvenilmesi ve böylece OSB'lerin genel kurula geçişinin kolaylaştırılması ve tüm katılımcıların genel kurul toplantılarına katılma hakkının güvenceye alınması amaçlanmıştır. OSB ruhunun ve demokratik kültürün yerleşmesine ve gelişmesine uygunluk sağlaması ile OSB'lerin genel kurula geçişinin kolaylaştırılması ve tüm katılımcıların genel kurul toplantılarına katılma hakkının güvenceye alınması sağlanması amacı ile değiştirilmesini teklif ettiğimiz önergemiz iktidar partisi oylarıyla reddedilmiştir.

Tasarının 57 nci maddesinde, OSBÜK'ün organlarının tanımlanması ve Genel Sekreterin atanmasının ve azledilmesinin Bakanlık vesayetinden çıkarılarak, bu yetkinin ÖSBÜK Yönetim Kuruluna bırakılması ile ilgili önergemiz kabul edilmiştir.

Tasarının 59 uncu maddesinde, 4562 sayılı Yasanın Geçici 2 inci Maddesinin kaldırılması yönünde verdiğimiz önerge iktidar partisi oylarıyla reddedilmiştir. Organize Sanayi Bölgeleri, müteşebbis heyeti ve yönetimlerini kendi katılımcıları arasından seçebilmelidir. Maddenin mevcut hali, OSB'lerin kendi kendilerini yönetme hakkından uzaktır ve madde "Sanayi odaları tarafından kurulup yönetilmekte olan OSB'lerde, genel kurul ve müteşebbis heyet görevlerini, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa göre faaliyette bulunan sanayi oda meclisleri yürütür. Yönetim ve denetim kurulu üyeleri sanayi oda meclisi üyeleri tarafından ve yönetim kurulu üyelerinin en az üçü OSB katılımcıları arasından seçilir" hükmünü taşımaktadır. Oysa yeni bir düzenleme yapılarak OSB katılımcılarının kendi müteşebbis heyetlerini bu yasanın yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içinde seçmelerinin önü açılmalıdır.

Tasarının 60 ıncı maddesi yoluyla 4562 Sayılı Kanuna eklenen geçici 15 inci maddenin birinci fıkrasında yer alan "kamulaştırma yoluyla elde edilerek" ibaresinin çıkarılmasıyla ilgili önergemiz kabul edilmiştir. Tasarının düzenlediği maddenin birinci fıkrasına göre; bu imkândan OSB Kanununun yürürlüğe girmesinden önce kamulaştırma yoluyla edinilen ve katılımcıya devri yapılan taşınmaz malikleri yararlanabilecektir. Halbuki, OSB'ler yer seçimi sınırları içinde kalan taşınmazları kamulaştırma yoluyla edinebildikleri gibi rızaen satın alma ve hatta Hazine arazilerini de edinebilmekte ve katılımcılara tahsisini yapabilmekte, devredebilmektedir. Kabul edilen önergemizle bu haktan OSB'nin taşınmazı edinme şekline bakılmaksızın bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, süresinde yatırım yapamayan tüm katılımcıların yararlanabilmesine olanak sağlanmıştır.

Tasarının 74 üncü maddesinde düzenlenen 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun (c) bendinden sonra gelmek üzere eklenen d) bendinde, Orta ve yüksek teknolojlili ürünlerin üretim sürecinde gereken AR-GE desteği ve teşviklerin, muafiyetlerin yanı sıra bu ürünlerin alım süreçlerinde de kamunun aktif rol üstlenmesi, bu doğrultuda yerel yönetimlerin de mal ve hizmet alımlarında yerli

teknolojiyi kullanma şartının getirilmesi, yerli malzeme ve ekipmanla iş yürütmeleri amacıyla verdiğimiz reddedilmiştir.

Tasarının 85 ve 86 ncı maddeleriyle ilgili olarak;

Özetle; ilgili maddeler Komisyonumuzun ihtisas alanında olmayıp son dakika önergeleriyle gündemimize getirilmiş, sağlıklı bir bilgilendirme yapılmamış, konunun bakanlık yetkilileri komisyonda hazır bulunmamıştır. Düzenleme, kamuoyunda uzun süredir tartışma konusu olmuş bir alana ilişkindir. 2012 yılında çıkarılan İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 6 ncı maddesi “İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri” başlığı altında mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunmak için işverenin yükümlülüklerini, 7 nci maddesi ise “iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin desteklenmesi” başlığı altında iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesi için Bakanlığın sağlayacağı destekleri düzenlemektedir. Söz konusu 86 ncı maddede iktidar partisi tarafından verilen önerge ile bu maddelerin uygulanma tarihi 01.07.2020’ye ötelenmektedir. Türkiye, iş kazalarında Avrupa’da birinci, dünyada üçüncü sıradadır. İş kazalarında sahip olduğu bu kötü sicili düzeltmenin yolu; çalışma hayatına dair ciddi, samimi bir siyasal tavır almak ve yasal düzenlemeleri uygulamaktan geçer. Bu önerge ile işverenlerin yükümlülükleri 3 yıl ertelenmektedir.

2012 yılında yasalaştırılan 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun ana amacı Türkiye’deki bütün çalışanları iş sağlığı ve güvenliği açısından koruma ve bu yasa kapsamına almaktır. Yasanın çatısını da özellikle küçük işyerlerinde meydana gelen iş cinayetlerinin önlenmesi amacıyla işyeri düzeyinde iş sağlığı ve güvenliği sistemini hayata geçirmek oluşturmaktaydı. Cumhuriyet Halk Partisi, bu sistemin esasını desteklemiş, ancak özellikle işyeri düzeyinde iş sağlığı ve güvenliğinden sorumlu olan personelin istihdamının piyasalaştırılmasına ve tümüyle işverene bağımlı hale getirilmesine karşı çıkmıştır. Yine, yasanın ilk çıktığı tarihten itibaren kamu kurumları için öngörülen uyum sürecini ve iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin bu sistemin devreye girmesi için personel istihdamı için verilen sürenin, yasanın asıl amacı olan çalışanları koruma amacını zedeleyeceğini de defalarca dile getirmiştir.

Ancak bütün itirazlarımıza rağmen yasa kağıt üzerinde yürürlüğe girmiş, bütün işyerleri için uygulama tarihi yaklaştığında siyasal iktidar, önce 6495 Sayılı Kanun ile yürürlük tarihini 1 Temmuz 2016 tarihine ertelemiş, ardından da 5552 Sayılı torba kanuna bu Yasanın en önemli kurallarından birisi olan işyeri hekimi istihdam zorunluluğunu 10 ve daha az işçi çalıştıran işyerleri için adeta yok etmiştir.

Bu kanun tasarısı ile 10 kişiden az işyerleri için getirilen istisnai düzenleme, 50 işçiden az işyerleri için genişletilerek bir anlamda yasanın amacı tamamen ortadan kaldırılmaktadır.

2014 yılına kadar Çalışma Bakanlığı istatistikleri iş kazalarının işyeri büyüklüğüne göre tasnifini yapmaktadır. Bu istatistiklere göre iş kazalarının en yoğun olduğu işyeri büyüklüğü 10-50 işçi çalıştıran işyerleridir. Yine Sosyal Güvenlik Kurumu istatistiklerine göre 50’den az işçi çalıştıran işyeri sayısı 1 milyon 24’tür. Dolayısıyla bu kadar büyük sayıda işyerinin yasanın amacı ve kapsamı dışına çıkarılması kabul edilemez. Özellikle yasanın çıkarıldığı 2012 yılından bugüne kadar iş cinayetlerinin giderek arttığı ve yasanın yaptırımlarının yetersiz olarak değerlendirildiği bir dönemde bu yasanın uygulanamaz hale getirilmesi de siyasal

iktidarın çalışanın sağlığı ve güvenliği yerine sınırsız kâr hırsının yanında yer aldığını açık bir biçimde gözler önüne sermektedir.

Eğer 50'den az işçi çalıştırılan işyerleri için işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı çalıştırma yükümlülüğüyle, işe başlamadan önce alınması gereken sağlık raporlarının yetkili hastanelerden alınması uygulaması kaldırılırsa, bu durumda işyerleri yine korumasız hale gelecektir. Özellikle denetimlerin olmadığı ölkemizde bu düzenlemenin yapılması demek zaten kötü olan iş sağlığı ve güvenliğini fiilen yok etmek demektir.

Az tehlikeli ve 50'den az işçi çalıştıran işyerleri ile kamu kurum ve kuruluşları için bu yasanın uygulama tarihi 1 Temmuz 2016 tarihi olarak belirlenmişti. Yasanın zorunlu olarak uygulanması yerine 7 Eylül 2016 tarihinde yayımlanan 6745 Sayılı Kanun ile bu tarih 01.07.2017 tarihine ertelenmişti. Bu kanun tasarısıyla da kamu kurum ve kuruluşları ile 50'den az işçi çalıştırılan az tehlikeli işyerleri için iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi istihdamı zorunluluğu dışındaki risk değerlendirmesi ve yasanın öngördüğu diğer zorunlulukların giderilmesi zorunluluğu 2020 tarihine kadar ertelenmiştir. Burada önemli bir ayrıntı olarak Aladağ'daki Yurt'un bu kıstasa uyduğunu söylemek her halde bu düzenleme ile ne tür faciaların yolunun açıldığını göstermek açısından oldukça anlamlıdır. Gerçekten de hizmet sektöründe faaliyet gösteren yüzbinlerce işyeri adeta kuralsız ve denetimsiz bir biçimde çalışacaktır. Bu diğer ifadeyle yasanın fiilen uygulanmaması demektir. Bir Kanunun yürürlüğe girmesinden 8 yıl sonra yaptırımlarının devreye girecek olması kanunun fiilen uygulanmaz hale getirilmesi anlamına gelmektedir.

Anayasamızın 56 ncı maddesinde, açık bir biçimde, devlete çalışanlarının sağlık ve güvenliklerini koruma yükümlülüğu getirilmiştir. Yine imzalamış olduğumuz ILO Sözleşmeleri de bu hususta açık hükümler ihtiva etmektedirler. Hal böyle iken salt ekonomik kaygılar ve kâr hırsı uğruna iş sağlığı ve güvenliğinin fiilen uygulanmamasına ilişkin getirilen bu hüküm bir anlamda Türkiye'deki çalışanların güvencesiz ve korumasız çalıştırılmasının siyasi iktidar eliyle bir devlet politikası haline getirildiğini göstermektedir.

Emeği ve çalışanların sağlığını ve güvenliğini sağlamak yerine bir Yasanın uygulanmasını Türkiye'deki işyerlerinin büyük bir çoğunluğu açısından fiilen imkansız hale getiren bu düzenleme adaletsiz ve hukuksuz bir düzenleme olduğu gibi kamu vicdanını da yaralayıcı bir düzenlemedir. Bu nedenle kanun tasarısı metninden çıkarılması gerekmektedir.

Yukarıda sayılan nedenlerle muhalefet ettiğimiz konuları Komisyon Başkanlığına ve Genel Kurula saygılarımızla arz ederiz.

İrfan BAKIR
Isparta Milletvekili

Kazım ARSLAN
Denizli Milletvekili

Akif EKİCİ

Tacettin BAYIR

Gaziantep Milletvekili

İzmir Milletvekili

Tahsin TARHAN
Kocaeli Milletvekili

Didem ENGİN
İstanbul Milletvekili